

KUULOLIITON JULKAISU 4 • 2017

kuuloviesti

**EHDOKKAAT
KUULOLIITON JOHTOON**

**LUMI JA SUNNUNTAI
HILJENTÄVÄT KAUPUNGIN**

**ERNEST LAWSON:
KORVANI LEPÄÄVÄT
KOTONA**

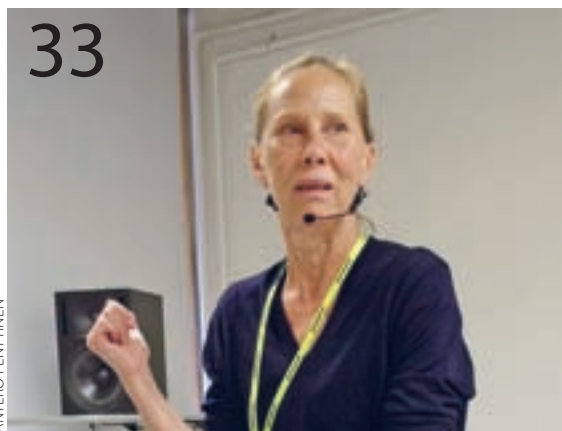
Elämää maalla ja kaupungissa

Elämää maalla ja kaupungissa

KUULOVIESTI 4 • 2017

ERKKI AHONEN

ANTERO PENTTINEN

KANNEN KUVA: ERKKI AHONEN

- 4 Lyhyesti
- 5 Puheenjohtajan palsta
- 6 Terveysteksti
- 8 Kuuloväki virkistäytyi Savon sydämessä
- 10 Lumi ja sunnuntai hiljentävät kaupungin
- 12 Kuulluksi tulemisen tärkeydestä
- 15 Hotel Winterhouse majoittaa Valkeassa talossa
- 16 Esittelyssä ehdokkaat Kuuloliiton johtoon
- 23 Kirjat: Karuilla kallioilla
- 24 Reportteri: Ernest Lawson
- 26 Pakina: Dolce Vita
- 27 Kentältä
- 30 Kuntoutuskurssit
- 32 Kopola tiedottaa
- 33 Kirjat: Puolijumalien armoilla
- 34 Ilmoitukset
- 38 Ristikko
- 39 Ledaren

SEURAAVAN LEHDEN
TEEMANA ON
SUOMI 100 VUOTTA:
YHDESSÄ.
LEHTEÄ VARTEN
TOIMITETTAVAN AINEISTON
TULEE OLLA TOIMITUKSESSA
VIIMEISTÄÄN
9.10.2017.

Kuuloliitto ry:n julkaisu
82. vuosikerta, 6 kertaa
vuodessa.

Kuuloliitto ry
Ilkantie 4, 00400 Helsinki
Puh. (09) 5803 830
kuuloviesti@kuuloliitto.fi

Vastaava päätoimittaja
Pekka Lapinleimu
p. 040 8232 471

Päätoimittaja
Juha Hietala
p. 050 569 7978

Toimitus
Erkki Ahonen, p. 040 5608 322

Toimitusneuvosto
Merja Mäkinen pj.
Erja Linkki
Leena Olsbo-Rusanen

**Kuuloviestin tilaukset ja
osoitteenmuutokset**
www.kuuloliitto.fi tai
(09) 5803 830
Tilaushinta 35 € vsk muille kuin
jäsenille, kappalehinta 6 €

Ilmoitusmyynti
Tuplas Oy, p. 0400 955 295
Ilmoitusaineistot:
info@tuplas.fi

Sivunvalmistus
Joutsen Media Oy/Mira Tuovinen

Kuuloliitto ry

www.kuuloliitto.fi
www.kuulosuoja.fi
www.kuulokynnys.fi
www.moottorikorvat.net

ISSN-L 0023-5741
ISSN 0023-5741 (painettu)
ISSN 2242-6752 (verkkolehti)

Painopaikka:
Erweko Oulu

Pääkirjoitus

”Yhdistysten kokoontumiset edistävät yhteisöllisyyttä eri puolilla Suomea”

Kaupungin ja maaseudun erot herättävät keskustelua

Monen suomalaisen lapsuuteen on kuulunut kesänvietto maalla mummolassa. Heinäpelloista, perunamaasta ja mansikanpoiminnasta on useimmiten mukavia muistoja.

Meistä ihmisistä osa viihtyy parhaiten luonnon rauhassa ja osa kaupungin vilinässä. Maaseudun ja kaupunkien erot ja edut nousivat aika ajoin keskusteluun tuttavien, naapureiden ja työkavereiden kesken. Aiheesta käydään usein myös yhteiskunnallista keskustelua.

Kaupungissa palvelut ovat lähempänä ja työ- ja harrastusmahdollisuudet ovat ehkä paremmat kuin maaseudulla. Myös välimatkat ovat lyhyemmät ja liikkuminen julkisilla kulkuneuvoilla helpompaa. Maaseudulla on taas kaupunkeihin verrattuna rauhallisempaa, luonto lähempänä ja yhteisöllisyys on kenties korostuneempaa.

Tänä päivänä jo noin 70 prosenttia suomalaisista asuu kaupungeissa tai niiden kehysalueilla. Maaseutubarometrin (2014) mukaan kaksi kolmasosaa haluaakin asua kaupungeissa, mutta noin joka kolmas suomalainen asuu mieluiten maaseudulla. Taidanpa kuulua heihin!

Koen olevani onnekas, kun saan asua keskelä luontoa maaseutumaisella paikkakunnalla, josta matka kaupungin vilskeeseen ja palveluihin ei kestä kuin puolisen tuntia. Mustikat iltapäiväkahvipiirakkaan ja kantarellit sienikastikkeeseen voin poimia omassa rauhassani melkein pä suoraan takapihalta. Istuessani tienposkessa ihmettelemässä kesälaitumella olevien hevosten liikkeitä tai kulkiessani jo syksyn värittämällä metsäpolulla, vahvistuu paljon puhuttu luonnon rentouttava vaikutus. Täytyy toki myöntää, että autossa istuminen aamuruuhkassa tai joskus loputtomilta tuntuvat lumityöt, eivät aina ole niitä mieluisimpia maaseudulla asumiseen liittyviä asioita.

Kaupungistuminen on Suomessa kuitenkin todellinen ilmiö, joka saattaa näkyä myös yhdistystoiminnassa. Kun tilaisuuksia ja tapahtumia on kaupungeissa paljon tarjolla, on yhdistyksen järjestämän toiminnan oltava yhä monipuolisempaa ja erilaisia toiveita vastaavaa, jotta se houkuttelisi osallistumaan. Yhdistysten toiminnalla on kyllä todettu olevan merkittävä vaikutus maaseutujen kylien vireyden ylläpitämiselle, mutta onko pelkkä yhteen kokoontuminen ja yhdessäolo riittäviä motiiveja saapua yhdistysiltaan maaseudullaan?

Myös sosiaalinen media ja muut sähköiset palvelut ovat lisänneet yhteydenpito mahdollisuuksia arjessamme. Tästä huolimatta uskon, että yhdistyksillä on edelleen tärkeä yhteiskunnallinen merkitys. Yhdistysten kokoontumiset edistävät yhteisöllisyyttä ja kasvattavat sosiaalista pääomaa, järjestetään ne sitten kaupungeissa, lähiöissä tai pienissä kyläyhteisöissä.

Keskustelu kaupungissa ja maaseudulla elämisestä ja toimimisesta tulee varmasti aina herättämään erilaisia ajatuksia, mielipiteitä, muistoja ja tunnetiloja. Toivon, että myös yhdistysten tilaisuuksissa käydään tästä aiheesta sekä yhdistysten toimintaedellytysten turvaamisesta vilkasta keskustelua pitkin syksyä!

ANNE WICHT-KVARNSTRÖM,
ALUETOIMINNAN PÄÄLLIKKÖ

TEKSTI: ANTTI MÄKIPÄÄ

112-hätätekstiviesti käyttöön loppuvuodesta

Valtakunnallinen 112-hätätekstiviestipalvelu otetaan käyttöön vuoden loppuun mennessä. Palvelun käyttö edellyttää ennakkorekisteröitymistä, millä pyritään välttämään aiheettomia hälytyksiä.

Ennakkorekisteröityminen on mahdollista Suomi.fi-sivuston kautta lokakuusta alkaen ja palvelu on käytössä joulukuun alussa. Hätälmoituksen tekstiviestillä voi tehdä kaikkialta Suomesta Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Alueelliset hätätekstiviestinumerot poistuvat käytöstä uudistuksen yhteydessä.

Hätätekstiviestipalvelu on suunnattu ensisijaisesti henkilöille, jotka eivät kuule tai pysty tuottamaan itse puhetta. Palveluun voi kuitenkin rekisteröityä kuka tahansa.

Hätäkeskuslaitoksen hätäkeskuspalveluiden johtaja **Marko Nieminen** kertoo, että teknisesti järjestelyt ovat loppusuoralla, eikä aikataulua viivästyttäviä tekijöitä ole tullut esiin. Hätätekstiviestipalvelu toteutetaan erillisratkaisuna nykyiseen ELS-hätäkeskustietojärjestelmään uuden ERICA-järjestelmän käyttöönoton viivästytyä. Hätätekstiviestien vastaanotto keskitetään Turun hätäkeskukseen, josta ne ohjataan muihin hätäkeskuksiin.

Yksityiskohtaista tietoa palvelusta ja ennakkorekisteröitymisestä julkaistaan syksyn kuluessa Hätäkeskuslaitoksen sivulla 112.fi ja järjestöjen viestintäkanavissa.

Hallituksen päätöksiä

Toukokuun kokouksessa hallitus antoi valtuuston jäsenten tekemät aloitteet ja evästyksiset (Kuuloviesti 3/2017) toiminnanjohtajalle valmisteluun. Hallitus päätti hakea Poliisihallitukselta varainkeräyslupaa vuosille 2018–2019. Keräysvaroilla koulutetaan jäsenistöä yhdistys- ja kuulonhuoltotoimintaan, tuotetaan viestintä- ja opasaineistoja, tuetaan kuuloauton toimintaa sekä järjestetään jäsentapahtumia ja leirejä.

Hallitus hyväksyi Helsingin Kuuloyhdistys ry:n ja Länsi-Uudenmaan Kuuloyhdistys ry:n sääntömuutokset.

Hallitus päätti vuokrata osan Kuuloliiton omistamista Valkean talon tiloista D-siivessä Helsingin kaupungille päiväkotikäyttöön 12 kuukaudeksi 1.8.2017 alkaen. Hankkeen aikana huolehditaan palvelutason säilymisestä kuulovammaisten lasten kuntoutuksessa.

Kuulolla työssä -viestintä-kampanja (2017 - 2018)

Kuuloliiton uusi Kuulolla työssä -viestintäkampanja levittää tutkittua tietoa ja käytännön ratkaisumalleja sekä huonokuuloisen työkyvyn tueksi että meluisuuden vähentämiseksi työpaikoilla. Kampanja on suunnattu erityisesti kasvatus- ja opetusalan työntekijöille ja sen tavoitteena on tuottaa sähköinen opasaineisto, jonka avulla voi perehtyä huonokuuloisia tukeviin ratkaisuihin. Kuulolla työssä -aineisto julkaistaan syksyn aikana osana Kuuloliiton verkkosivuja. Kampanjassa järjestetään myös neljä Kuuloautotempausta. Hanketta rahoittaa Työsuojelurahasto.

Pieni ele -keräys

Kotimaisen vammais- ja terveystyön hyväksi tehtävä Pieni ele -keräys sai 1,3 miljoonaa euroa lahjoituksia. Pieni ele järjestettiin huhtikuussa kuntavaalien äänestyspaikoilla ympäri Suomen.

Keräys järjestetään 17 vammais- ja terveysjärjestön yhteistyönä. Keräystuotolla saadaan vammaisille ja pitkäaikaissairaille henkilöille esimerkiksi kuntoutusta, apuvälineitä ja vertaistuki-toimintaa. Puolet kunkin kunnan lipaskeräyksen tuotosta käytetään paikallisten vammais- ja terveysyhdistysten toimintaan ja toinen puolikas valtakunnalliseen työhön.

Painavin lahjoitus saatiin Oulussa, jossa tuntemattomaksi jäänyt lahjoittaja kantoi keräyspaikalle 10 kg kolikoita.

”Sydämellinen kiitos lahjoittajille vammais- ja terveystyön tukemisesta. Kiitos myös kaikille vapaaehtoistyötä tehneille”, kiittää projektipäällikkö Elina Ranta.

Seuraava Pieni ele -lipaskeräys järjestetään presidentinvaalien äänestyspaikoilla tammikuussa 2018

Oikaisu lehteen 3/2017

Korvantauksia-kolumnin loppuun eksyi ylimääräinen naishenkilön nimi. Kyseinen henkilö ei ole kolumnin kirjoittaja, eikä hänellä ei ole muutenkaan mitään tekemistä palstan kanssa. Toimitus ei onnistunut selvittämään, miten nimi päätyi jutun yhteyteen. Korvantauksia on nimimerkki, jonka henkilöllisyyttä ei paljasteta lukijoille. Kuuloviestin toimitus pahoittelee tapahtunutta.

ELÄMÄN JA KUULEMISEN HAURAUUS

Olen monesti kirjoituksissani maininnut nykyisen kotikaupunkini Turun. Pohdin tämän palstani teemaa aamulla 18.8.2017, mutta huomasin iltpäivällä, ettei maailma ollut enää entisensä – ainakaan kotikaupungissani. Tapahtumista on kulunut jo tovi, mutta kuulovammaiselle jäi erityisesti mieleen, että sekä kirjoitus- että viittomatulkkaukset olivat suuri haaste tiedotustilaisuuksia järjestäneille viranomaisille. Yleisen vaaratiedotteen nauhaa ei ehditty saada televisioruutuun juoksemaan, koska varsinainen vaaratilanne oli ohi alle viidessä minuutissa. Yleisradion uutisten suoratekstitys on onneksi alkanut toimia kesän jälkeen tyydyttävästi, mutta erityistilanteissa järjestettävien tiedotustilaisuuksien kuulovammaisesteettömyydessä on vielä suuria puutteita. Internet on onneksi tullut paikkaamaan tekstimuotoisen uutisoinnin tarvetta, mutta sen nopeisiin syötteisiin voi eksyä virheitä kriittisellä hetkellä. Erään kuuron verkkokeskustelijan sanoin: ”Pitääkö tulla ruumiita ennen kuin tähän tulee muutos?”

Elämän hauraus on ainutlaatuista ja korvaamatonta. Muistetaan niitä, joiden taival tässä maailmassa päättyi 18.8.2017. Onneksi elämä hauraudestaan huolimatta on myös hyvin sitkeätä: se jatkuu, pimeimmänkin yön jälkeen.

Myös kuuleminen on usein varsin epävarmaa ja haurasta. Tämä tekee meistä hermostuneita, sulkeutuneita ja välinpitämättömän oloisia. Vaikka emme olisi kuulleet jotain, saatamme antaa viestin ympäristölle: ”Kaikki hyvin, ymmärsin!”, mutta jos keskustelukumppani jatkaa kyselemistään, voi tulla hetki, jolloin joudumme myöntämään, ettemme kuulleet yhtään mitään. Tällaiset kokemukset eivät rohkaise kanssakäymiseen muiden ihmisten kanssa. Paine olla kuuleva on tässä lyhytjänteisten ja kärsimättömien ihmisten maailmassa toisinaan sietämätön. Siksi pitää olla paikka, missä vertaiset kokoontuvat, missä ei tarvitse teeskennellä, vaan voi tarkentaa katseensa kirjoitustulkkaukseen tai laittaa kuulokojeen T-asennolle. Tai sanoa reilusti: ”Anteeksi, en

kuullut, sanotko vielä”. Kesän 2017 Kuuloautokierros on osaltaan todistanut, että tarvetta kuulotietoon ja vertaisseuraan on.

Paras tapa vahvistaa haurasta kuulemistamme on käyttää meille myönnettyjä palveluja ja hakea tietoa oikeuksistamme. Lainsäädäntö ja meidän puolestamme toimivien järjestöjen edunvalvontatyö auttaa, mutta meidän pitää samalla itse olla oikeuksiemme parhaita kokemusasiantuntijoita. Kukaan ei puhu meidän puolestamme paremmin kuin me itse. Annetaan palautetta, jos induktiosilmukka ei toimi. Vaaditaan lääkäriasemalle ajanvarausmahdollisuutta tekstiviestitse. Käytetään taksin varaamiseen Valopilkku-palvelua. Asioidaan eri verkkosivujen chat-palveluissa ja kiitetään aina, kun voimme asioida kirjoittamalla.

Loppuvuoden paras uutinen tulee olemaan, että saamme viimeinkin 112-hätätekstiviestipalvelun käyttöön. Muutoin elämme varsin jännittävää alkusyksyä, koska meille tärkeiden palveluiden, muun muassa tulkkipalveluiden ja sopeutumisvalmennuskurssien kilpailutukset ratkeavat. Toivokaamme onnea ja menestystä Kuuloliitolle näissä pyörteissä. Ja jos olet miettinyt, tulisitko mukaan kuuloyhdistyksesi toimintaan, niin se hetki on juuri tänä syksynä. Tervetuloa!

EIJA ISAKSSON

Terveystietä-palsta
tarjoaa ajankohtaista
tietoa kuulosta ja terveydestä.
Kokonaisvaltainen hyvinvointi
on monen tekijän summa,
johon vaikuttavat muun
muassa ihmissuhteet, uni,
ravinto ja liikunta.

SYSSIENTEN PERÄSSÄ METSÄÄN

Sienestäminen on hyvä tapa tutustua paitsi sieniin niin myös esimerkiksi lähimetsiin. Syyskuussa niitä kannattaa tihrustella rouskuja, lampaankääpää, keltavahveroita ja mustatorvisieniä sekä, sääoloista riippuen, varhaisia suppilovahveroita.

- Haaparousku on kuusen juurisieni. Sitä on keitetävä ennen käyttöä n. viisi minuuttia.
- Lampaankääpää kasvaa yleisimmin Keski- ja Etelä-Suomessa, mutta sitä tavataan myös pohjoisessa. Vanhat lampaankäävät ovat usein toukkaisia.
- Keltavahveroiden eli kantarellien satokausi jatkuu pisimpään havumetsissä.
- Mustatorvisienet kasvavat usein tiheästi aukko- paikoissa ja maastoutuvat lähes huomaamattomiksi.
- Suppilovahveroiden paras satokausi on myöhään syksyllä. Ne kasvavat runsaina ryhminä sammaleisissa havumetsissä.

Sienten tunnistaminen vaatii harjoittelua. Yksi tehokas oppimisen tapa on lyöttäytyä mukaan konkarin sieniretkelle.

Lisätietoa: Suomen Sieniseura

LISÄÄNTYNYT LIIKUNTA PARANTAA TOIMINTAKYKYÄ

Suomalaisten vapaa-ajan liikunta on lisääntynyt 1970-luvun loppupuolelta asti. Siitä huolimatta kolmannes aikuisväestöstä ei harrasta vapaa-ajallaan lainkaan liikuntaa, eikä suurin osa suomalaisista työikäisistä liiku terveysliikuntasuosituksen mukaisesti. Vähäinen liikunta lisää kroonisten sairauksien ja toimintakyvyn alenemisen riskiä. Tuoreen väitöstudiumin tulosten mukaan lisääntynyt liikunta-aktiivisuus on puolestaan yhteydessä parempaan tulevaan fyysiseen toimintakykyyn. Keski-ikäisten ja ikääntyvien ihmisten liikunta-aktiivisuuden lisääntymiseen kannattaisikin panostaa, sillä tyypillisesti liikunta-aktiivisuus vähenee iän myötä.

Liikunta-aktiivisuuden muutoksilla vaikuttaa olevan enemmän vaikutusta fyysiseen kuin psyykkiseen

toimintakykyyn. Lisääntynyt liikunta-aktiivisuus vaikuttaa olevan yhteydessä pienempään sairauspoissaolojen riskiin. Liikunnan lisääminen vähäisestä tai kohtuullisesta rasittavaan vaikuttaa puolestaan olevan yhteydessä pienempään työkyvyttömyyseläkkeen riskiin.

VTM Ansku Holstila tarkastelee väitöstudiumissaan Changes in leisure-time physical activity, functioning, work disability and retirement (Helsingin yliopisto 2017) liikunta-aktiivisuuden muutosten yhteyksiä tulevaan toimintakykyyn, sairauspoissaoloihin ja työkyvyttömyyseläkkeisiin yli 40-vuotiaiden keskuudessa. Tutkimus on osa Helsinki Health Study -tutkimusta.

LUKUTAITO ON AVAIN PAREMPAAN TERVEYTEEN

Terveyden ylläpitäminen vaatii taitoja, joilla terveyttä koskevaa tietoa on mahdollista saada, ymmärtää ja käyttää terveyttä edistävällä ja ylläpitävällä tavalla. Lukutaito on niistä keskeisimpiä. Terveyden sekä hyvinvoinnin ja lukutaidon väliset kytkökset ovat kuitenkin vielä moninaisempia: lukutaitoiset aikuiset tekevät töitä turvallisemmissa oloissa ja paremilla ehdoilla kuin lukutaidottomat ja lukutaito lisää mahdollisuuksia yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lisäksi lukutaito tukee paitsi yksilön niin myös perheiden terveyttä – erityisesti äidin lukutaito parantaa lasten mahdollisuutta kasvaa hyvinvoivina ja käydä koulua. Lasten ja naisten koulutukseen panostamalla köyhyyden ja nälänhädän arvioidaankin vähenvän huomattavasti.

Suomalaiset 15-vuotiaat ovat OECD-maiden joukossa toiseksi parhaita lukutaidossa. Toisaalta joka kymmenenneltä suomalaisnuorelta puuttuu sellainen lukutaito, jota he tarvitsevat täysivaltaiseen yhteiskunnassa toimimiseen, esimerkiksi sanomalehtitekstien ymmärtämiseen. 2000-luvulla PISA-tutkimuksissa lukutaidossa minimitasen alapuolelle jäävien oppilaiden osuus on Suomessa kasvanut, ja heikko lukutaito vaikuttaa edelleen matematiikan ja luonnontieteiden oppimiseen.

Maailmassa on ilmeisesti miltei 800 miljoonaa lukutaidotonta aikuista. Heistä 98 % elää kehitysmaissa. Maailman lukutaidottomista yli 15-vuotiaista naisia on 64 %. Yli puolet aikuisväestöstä on lukutaidotonta 11 maassa: Afganistanissa, Beninissä, Burkina Fasossa, Keski-Afrikan tasavallassa, Tšadissa, Norsunluurannikolla, Etiopiassa, Guineassa, Liberiasa, Malissa ja Nigerissä.

8.9. vietettiin 51. UNESCO:n lukutaitopäivää. Tämänvuotinen teema oli lukutaito digitaalisessa maailmassa.

UNESCO:n lukutaitosivut englanniksi:
en.unesco.org/themes/literacy
Lukukeskus: www.lukukeskus.fi

Lukemaan opettelemisen historiaa Suomessa

Lukutaito levisi Suomessa laajemmin kansan piiriin jo 1700-luvun lopulla. Katekismus oli opittava rippikoulussa tavalla tai toisella, eikä ilman rippikoulua ainakaan periaatteessa päässyt ehtoolliselle eikä siten naimisiin. Yleinen eli 99 % kansasta kattava lukutaito saavutettiin Suomessa 1800- ja 1900-lukujen taitteessa. Kirjoitustaito yleistyi huomattavasti lukutaitoa myöhemmin. Kansakoulun myötä 1860-luvulta alkaen kirjoitustaitoisia alkoi olla yli 10 % kansasta, mutta yli puolet kansasta saavutti kirjoitustaidon vasta 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Oppivelvollisuuslain astuttua voimaan vuonna 1921 luku- ja kirjoitustaidottomuus alettiin käsitellä vanhempien ikäluokkien ongelmana.

Ensimmäiset aapiset olivat pikemminkin katekismuksia kuin aapisia: esimerkiksi ensimmäinen tunnettu suomenkielinen kirja, Mikael Agricolan ABC-kirja vuodelta 1549, oli pappien käyttöön laadittu kristinopin pääkohtien oppikirja. Kansankirjaksi niin aapisena kuin katekismuksenakin päättyi 1666 julkaistu Yxi paras lasten tawara, jota käytettiin suomalaisen kansanopetuksen perusoppikirjana puolitoista vuosisataa.

Kuuloväki virkistäytyi Savon sydämessä

Omenapuiden ja sireenien kukkiessa parisataa henkilöä saapui valtakunnallisille kesäpäiville Leppävirralle viikkoa ennen juhannusta. Tapahtuma järjestettiin Vesileppis Spa & Sport hotellilla. Vetovastuussa oli Itä-Suomen kuulopiiri.

Ohjelmainfo järjestettiin lauantaina auditoriossa, jossa Itä-Suomen piirin puheenjohtaja **Eila Heinonen** toivotti osallistujat tervetulleeksi.

– Olemme Savonmaalla. Täällä on koko Suomen pituudelta väkeä, kuulemme viikonlopun aikana monet murteet ja ajatukset, hän aloitti.

Viimeksi Kuuloliiton kesäpäivät Itä-Suomen kuulopiirissä järjestettiin vuonna 2000. Silloin päivät järjestettiin Kuopiossa.

Lauantaina päivällä oli vuorossa kuulopiirien väliset potkukelkkakisat. Siinä potkuteltiin 70 metriä ylämäkeen ja sama matka alamäkeä.

Raimo Saarelainen toimi ”kisaorganisaation” puuhamiehenä.

– Kisa on leikkimielinen, mutta kiivas, hän vitsaili.

Kelkkakisan voittivat ryhmä Lappilaiset. Toisen sijan nappasi Jouni ja Lyytit, Kuopion joukkue sai pronssia, Evan joukkue tuli neljänneksi ja viidenneksi helsinkiläinen Kallen tiimi, joka kärsi kahdesta kaatumisesta.

Kelkkakisojen ohella väki sai nauttia jäätäidenäyttelystä, jossa oli esillä maailman taitajien tekemiä töitä.

Antero Surakka Ylitorniolta on tehnyt puukäsitöitä yli 30 vuotta ja hän toi ensimmäistä kertaa töitään esille harrastenäyttelyyn.

– Pahkatuoleja olen tehnyt viisi kappaletta ja ison baarikaapin, joka on metrin halkaisijaltaan. Puun pitää kuivua hyvin, joten pakka kuivuu ensin pari kolme vuotta. Tämä esillä olevan tuolin pahkan löysin Lappeenrannasta läheltä Venäjän rajaa.

– Teen koristeastioita muun muassa tammesta, lehtikuusesta, lepästä ja omenan puusta.

– Tämä on minulle harrastus. Olen tehnyt näitä lahjaksi tupaantuliaisiin, syntymäpäiville ja ystäville.

Surakka asui eri puolilla Suomea, koska hän toimi vankilatyössä 36 vuotta. Hän on ollut kymmenisen vuotta jäsenenä Ylitornion Kuulossa.

Heli Aikioniemi tuli koputtamaan olkapäälle. Aikioniemi on ollut eläkkeellä jo muutaman vuoden, mutta hän oli kuin kotonaan osallistujien joukossa. Hän toimi aiemmin Kuuloliiton järjestösihteerinä Itä-Suomessa.

– Olen täällä viihdyttämässä – laulattamassa väkeä. Eilen pidin karaokea ja stand up -komiikkaa. Olen käynyt stand up -kurssin ja esiintynyt jo muutaman kerran, hän iloitsi.

Anneli ja Jorma Turunen saapuivat Kuopiosta. Kumpaakin heistä kiinnosti jooga. Jor-

Kesäpäivien vapaaehtoisia, jotka olivat remmissä viikonlopun aikana: vas. Paula Hesso, Laila Laukka-Pasanen, Pentti Pasanen, Laila Silvennoinen, Maria Timonen, Helena Härkönen, Eila Heinonen, Mirja Kallio, Marjatta Vartiainen, Tuula Aavamäki, Katri Pakarinen, Raimo Saarelainen ja Aili Nuutinen.

ma on käynyt joogassa jo yli kymmenen vuotta.
– Olemme olleet mukana kaikilla kesäpäivillä! he kertovat auringon kimmeltäessä.
– Kirkkoon menemme, koska emme ole aiemmin Leppävirran kirkossa käyneet.
– Päätösjuhla on se paras juhla, Anneli sanoo.

Päiväkahvien aikaan kunnanjohtaja **Matti Raatikainen** toi 378-vuotiaan Leppävirran kunnan tervehdyksen.

UKULELEKUUME PURAISI KUNNOLLA. Workshoppiä vetivät **Arto Julkunen** ja **Kimmo Mattila**. Kymmenen alun perin portugalilaista soitinta oli tarjolla nopeimmille, enemmänkin olisi ollut ryhmään halukkaita. Aluksi Julkunen kertoi ensin hieman ukulelen kulttuurihistoriaa ja esitteli kirjoittamaansa Suurta ukulelekirjaa. Ensi vuoden tammikuussa Leppävirralla järjestetään maailman pohjoisin ukulele-festivaali. Arto ja Kimmo kävivät läpi soittimen osan ja varoittivat, että tämän workshopin jälkeen voi ukulele-villitys iskeä!

Ryhmäläiset tarttuivat pieniin havaijilaissoittimiin ja saivat tuntumaa soittimeen.

– Rouvat, onko teillä pitkät kynnet? kysyi Arto.

– Voi ei, mun pitää leikata kynnet, sanoo joensuulainen **Eva Lipponen** nauraen.

– Soittimesta lähtee kuulokojeeseen hieman metallinen ääni, mutta silti miellyttävä. Tämä on mukavaa ajan kuluu. En ole koskaan ollut soittotunnilla, kertoo helsinkiläinen **Esa Eskelinen**.

Jo puolen tunnin kurssin jälkeen ryhmäläiset tapailivat c-duurin sointua *Jaakko kulta, Jaakko kulta, herää jo...*

Hiihtoareenalla valmistauduttiin kelkkakisaan.

LAUANTAI-ILTA SIIVITTI baritoni **Jorma Hynisen** konsertti vaikuttavassa 2 200-paikkaisessa Leppävirran kirkossa.

– Konsertti oli oikein onnistunut ja osallistujat tykkäsivät, totesi kuntoutussihteeri **Maria Timonen**, jolla oli päävastuu kesäpäivien järjestämisestä.

Päätösjuhlaa vietettiin Suomi 100-teemalla. Juhlapuheen piti professori emeritus **Martti Sorri**, joka kertoi, että kansallinen kuulopäivä on suunnitteilla vietettäväksi 3. maaliskuuta. Sorri peräänkuulutti tutkimuksen vaikuttavuutta ja katsetta tulevaisuuteen, sillä tulevaisuudessa on vastassa monenlaista: ikäntyneiden palvelutarve kasvaa, on vaikutettava sote-uudistuksessa kuulovammaisten palvelujen saantiin, ammattihenkilöstöstä on puute: audiomien ja kuulovammaisten asioihin perehtyneiden puheterapeuttien ja lääkäreiden tarve kasvaa. Juhlassa kuultiin presidentti **Tarja Halosen** kuuloväelle lähettämä tervehdys, lasten tanssiryhmä esiintyi ja ukulele-ryhmä oli estradilla ensimmäisellä keikalla.

Liiton puheenjohtaja **Eija Isaksson** löi rytmiä Lapin noitarumpuun ja toivotti tervetulleeksi kesäpäiville kahden vuoden päästä Porin Yyteriin. Eila Heinonen luovutti rummun ja **Erja Linkki** otti vastaan tapahtuman vetovastuun Lounais-Suomeen.

Antero Surakan tekemiä käsitöitä

Lumi ja sunnuntai hiljentävät kaupungin

Helsingin Itä-Pasilassa jalankulkijat liikkuvat pääasiassa betonikannella, joka on rakennettu autojen ja raitiovaunujen käyttämän katuverkon yläpuolelle. Siellä, 70-luvulla rakennettujen betonielementtitalojen tiheikössä, ääniympäristön muodostavat eritahtisten askeleiden, hiomakoneen sekä sulkeutuvien ovien äänet. Jokin suhisee – kenties ilmastointilaite.

– Itä-Pasilassa on siitä poikkeuksellinen urbaani ääniympäristö, että autojen äänet eivät kantaudu betonikannen läpi, havainnoi hiljaisuustutkija ja kaupunkien äänimaisemien asiantuntija **Outi Ampuja**.

Kaupunkien äänien joukossa on nimittäin miltei jatkuvasti liikenteen humua – tai, kuten sanansa voi myös valita, liikenteen *melua*. Melu syntyy polttomoottoreista sekä renkaiden ja tien kosketuksesta ja airodynaamisesta melusta. Liikenteen ohella muita tyypillisiä melun lähteitä kaupungeissa ovat työkonet ja rakentaminen.

– Musiikkitapahtumat ovat nekin melua koskevien valitusten vakioaihe. Myös naapurimelusta, kuten kotibileistä, valitetaan, Ampuja erittelee kaupunkimelun lähteitä.

MELU VOIDAAN määritellä ei-toivotuksi ääneksi, jonka koetaan häiritsevän, joka vähentää ympäristön viihtyisyyttä tai joka on haitallista. Tällä hetkellä melu kuuluu Helsingin ääniympäristöön, koska lisääntyvää autoliikennettä ja sen vaikutuksia ääniympäristöön ei ole esimerkiksi meluntorjuntatoimilla ja kaupunki- ja liikennesuunnittelulla saatu vähennettyä siten, että melualueilla asuvien ihmisten määrää saataisiin radikaalisti laskemaan. Tällä hetkellä esimerkiksi Helsingissä tieliikenteen melualueilla asuu reilut 280 000 asukasta.

– Juuri nyt vastakkaisiakin trendejä on toisaalta havaittavissa, Ampuja huomauttaa.

Melun ulkoreunoilleen eristävästä umpikortteleista sekä nopeusrajoitusten alentamisesta, jonka seurauksena rengasmelukin vähenisi, puhutaan nyt kenties enemmän kuin aiemmin. Tähänastisin toimenpitein melulle altistuvien määrää ei ole silti saatu laskemaan. Lait ja säädökset rajoittavat kuitenkin esimerkiksi rakentamista sisääntuloväylien varteen sekä

niin sanottujen herkkien kohteiden, kuten sairaaloiden ja päiväkotien, sijaintia suhteessa melualueisiin.

– Pidemmällä aikavälillä ajateltuna maamme ja myös Helsingin ääniympäristöä keskeisesti muokkaavia päätekijöitä ovat olleet teollinen vallankumous, kaupungistuminen ja liikenteen lisääntyminen, Outi Ampuja taustoittaa.

Kun energiantuotanto vapautui orgaanisista reunaehdoista kuten sääolosuhteista, moottorit saattoivat alkaa käydä jatkuvasti. Tehtaiden ympärille muutti enemmän ihmisiä, ja moottorit alkoivat palvella myös heidän liikkumistaan.

– Ennen nykyisenkaltaisen urbaanin ääniympäristön kehittymistä ääniympäristöt tiheimmin asuttujen asutuskeskusten ympärillä olivat pääasiassa luonnontilaisia. kaupungeissa oli toki enemmän hälinää, ihmisten ääntä ja vaikka kirkonkellojen kuminaa mutta ääniympäristön yleisilme oli nykyistä rauhallisempi.

LUONNONTILAINEN ÄÄNIYMPÄRISTÖ on usein se, mikä nimitään hiljaisuudeksi. Hiljaisuus on myös inhimillinen tarve: oleskelu hiljaisessa ympäristössä, esimerkiksi metsässä tai kohutuullisen hiljaisessa kaupunkipuistossa, auttaa palautumaan töistä tai muunlaisesta arkisten vaatimusten tulvasta. Luovan työn tekijät sekä ihmiset, jotka ovat paljon tekemisissä muiden kanssa vaikkapa työssään, vaikuttavat Ampujan mukaan tarvitsevan hiljaisuutta enemmän kuin muut. On myös viitteitä siitä, että meluherkät pitävät hiljaisia alueita tärkeämpänä kuin ei-meluherkät.

Onko kaupungin ääniympäristössä sitten tilaa hiljaisuudelle – voiko kaupungista löytää hiljaisen alueen?

– Kaupungeissa ihmiset hakeutuvat hiljaisuuden äärelle merenrantaan, puistoihin, kirkkoihin, kirjastoihin, museoihin... Outi Ampuja luettelee.

Kaupungeissa hiljaisuuden määritelmä on joustavampi kuin luonnontilaisessa ääniympäristössä. Siihen voi sisältyä lasten leikkien ääniä, puhetta, naurua ja askellusta. Hiljaisuus voi löytyä vaikka sinä aamuna, kun lumi

on ensimmäistä kertaa kasaantunut urbaanin ääniympäristön vaimentaviksi valleiksi.

Vaikka hiljaisuuteen kytkeytyy paljon positiivisia määreitä ja hyötyjä, se ei ole yhtä kuin hyvinvointi tai viihtyisyys. Olemme sopineet Outi Ampujan kanssa tapaamisen lounasbuffetin äärelle. Koska Itä-Pasila on virastojen ja viranomaisten tyyssija, kello 11 ravintola on täynnä lounastauon viettäjiä.

– Olisiko tämä enää viihtyisä ravintola, jos hälyä ei olisi? Hiljaisuus saattaisi tuntua vääränlaiselta ääniympäristöltä.

Ja vaikka hiljaisuus voi olla jaksamisen ehto ja jopa onnellisuuden lähde, se voi myös ahdistaa. Ampuja kuvailee, miten läheisen kuulemaa seuraava hiljaisuus voi olla ahdistavaa ja surullista: menetystä kuvaillessaan ihmiset kertovat sekä kirjaimellisesta äänen loppumisesta, kun läheisen hengitys on lakannut, että sosiaalisesta hiljaisuudesta, kun ihmiset eivät tiedä, miten lähestyä menetyksen kohdannutta ja jopa vaihtavat kadun puolta. Myös kuulo-maailman muuttuminen kuulon heiketessä voi tuottaa ahdistavaa hiljaisuutta. Kuulovammoihin liittyy toisaalta usein myös hiljaisuuden menettäminen tinnituksen myötä.

Kaupunkilaiset eivät myöskään yleisesti ottaen hakeudu asumaan hiljaisille alueille.

– On pieniä viitteitä siitä, että ihmiset pyrkivät välttelemään kaikkein meluisimpia paikkoja, Ampuja sanoo.

– Kuitenkin, kun ihmisiltä on kysytty, paljonko he olisivat valmiita maksamaan nykyistä enemmän jos he saisivat vastineeksi kotiinsa hiljaisuutta, maksuhalukkuus ei ole ollut suurta. Melun ja hiljaisuuden vastakkainasettelu ei siis ole Suomessa luokkakysymys samoin kuin vaikkapa Britanniassa, jossa luokkajaolla on vahvemmat historialliset juuret kuin Suomessa ja kovaäänisyys on perinteisesti assosioitu rahanomaisuuteen ja työväenluokkaisuuteen, tai kuin Yhdysvalloissa, missä tietävästi on viitteitä erityisissä meluslummeista – halvimmat asunnot voivat löytyä meluisimmilta alueilta.

Toisaalta hiljaisuutta saa tätä nykyä myös rahalla. Hiljaisuuden retriitit ja elämysmatkat hiljaisuutta kokemaan vaikuttavat vakiinnuttaneen paikkansa vapaa-ajan markkinoilla. Hiljaisuuden kaupallistumisessa on kaksi puolta: toisaalta hiljaisuuden markkinoiminen on jäsentänyt ja laajentanut ymmärrystä siitä, että hiljaisuudella on merkitystä ihmisten hyvinvoinnille. Toisaalta elämysmarkkinat saattavat tuottaa tilanteen, jossa hiljaisuus alkaa vaikuttaa hyvätuloisten etuoikeudelta. Hiljaisuuden saavutettavuus olisikin myös siksi tärkeää taata hyvällä kaupunkisuunnittelulla, joka tuottaisi tai jättäisi hiljaisuutta niin asuinalueille kuin luonnonympäristöihin.

ONKO HILJAISUUDEN ARVOSTAMINEN lopulta Suomessa poikkeuksellisen lujaa maailman mittakaavassa, kuten stereotyyppit antavat ymmärtää? Outi Ampujan mukaan ei; hiljai-

suudelle eri alueilla tai kulttuureissa annetut merkitykset ovat vain saattaneet muodostua historian kulussa erilaisiksi.

– Maissa, joissa on asuttu pitkään tiiviisti, hiljaisuutta saatetaan hakea esimerkiksi vanhasta kaupungista, jonka kapeille kaduille autot eivät mahdu, Ampuja ehdottaa.

– Lisäksi esimerkiksi jokamiehenoikeuksien ansiosta luonnonrauhan kokeminen on Suomessa monia muita maita helpompaa.

Voikin olla, että mennessään syysmetsään ”marjastamaan” tai ”sienestämään” ihmiset saattavatkin oikeastaan mennä kokemaan hiljaisuutta. Hiljaisuutta saattavat tosin olla hakemassa hekin, jotka heräävät sunnuntai-aamuna kulkemaan kaupungissa, jossa kaikki on vielä kiinni.

Outi Ampuja on kirjoittanut uusimman teoksensa Hyvä hiljaisuus (Atena 2017) vuosina 2011–2012 järjestetyn Suomalainen hiljaisuus/Att uppleva tystnad -keruukampanjan saamien vastausten pohjalta. Keruuseen vastasi 320 erikikäistä suomalaista eri puolilta maata. Keruukilpailun järjestivät Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS) ja Svenska litteratursällskapet i Finland (SLS) yhdessä Helsingin yliopiston, ympäristöministeriön, Suomen luonnonsuojeluliiton, Metsähallituksen, Hiljaisuuden ystävät ry:n ja Kuuloliiton kanssa.

Luonnontilainen ääniympäristö vastaa yhtä hiljaisuudelle annettua määritelmää.

Kuulluksi tulemisen tärkeydestä

Miten varmistetaan, että lapset tulevat kuulluksi sellaisena kuin ovat? Turvallinen tila, jossa saa olla oma itsensä, voi syntyä esimerkiksi vertaisten kesken. Maarit Lasanen tutki väitöskirjaansa varten Pohjois-Suomessa järjestettyä vertaistukiryhmätoimintaa lapsille, joilla on kuulovamma.

Lasanen kokosi kaksi Oulun yliopistollisen sairaalan alueella toiminutta vertaistukiryhmää ja ohjasi niitä vuoden ajan. Väitöskirjaansa varten hän havainnoi sekä haastatteli ryhmän toimintaan osallistuneita kuuttatoista lasta. Väitöstutkimus *”Ei tarvi pelätä, että ois erilainen”*. *Etnografinen tutkimus pohjoissuomalaisen kuulovammaisten lasten vertaistukiryhmätoiminnasta* tarkastettiin tänä vuonna.

Suomessa syntyy vuosittain noin 60 lasta, joiden kuulovamma on lääketieteellisin perustein määriteltynä keskivaikea tai vaikea. Pohjois-Suomessa lapsi, jolla on kuulovamma, on melkein aina omassa luokassaan ainoa. Pohjois-Suomen pitkät etäisyydet ja joukkoliikenneyhteyksien puuttuminen monilta välimatkoilta velvoittaa lapsen lähiaikuiset, yleensä vanhemmat, kускаamaan lastaan, jos he tahtovat vaikkapa käydä kylässä tai harrastamassa. Myös erilaisten ohjattujen ryhmien toimialueet ovat laajoja. Maarit Lasasen ohjaamaan vertaistukiryhmätoimintaan lapset tulivat 2–160 kilometrin päästä.

Vertaisuuden kokemuksia on erityisen vaikeaa saada Pohjois-Suomessa, jossa asuinpaikat ovat vähäväkisiä ja etäisyydet pitkiä. Lapsille vertaistoimintaa on järjestänyt Kuuloliitto, jonka pohjoisen leirillä osa Maarit Lasasen vetämien ryhmien lapsista oli myös käynyt. Lisäksi Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liiton paikallisyhdistys Oulussa järjestää vertaistoimintaa pohjoisen lapsiperheille. Toinen Maarit Lasasen perustamista vertaistukiryhmistä on jatkanut toimintaansa ja toinenkin jatkaisi, mikäli sille löytyisi ohjaaja.

– Kun lapsi pääsi vertaamaan tilannettaan toisten samankaltaisiin tilanteisiin, hänen ei tarvinnut enää pelätä, että olisi erilainen, Maarit Lasanen selittää havainnoimaansa vertaisuutta.

Erilaisuuden pelkoon sisältyy kokemuksia väärinkuulemisista ja kiusaamisesta.

– Kun lapset kokivat saavansa olla oma itsensä, he puhuivat rohkeasti omalla hiljaisella tai isolla äänellään, josta heille oli koulussa huomauteltu. Ryhmässä myös häpeä kuulokojeista väistyi ja lapset uskalsivat puhua omasta kuulovammastaan tai apuvälineestään, jos joku kysyi, Lasanen kuvailee.

Arjessaan lapset eivät välttämättä olleet käyttäneet hyväkseen tilaisuuksia kysyä omasta kuulostaan tai apuvälineestään. Tilanteet sairaalassa ja kuntoutusohjaajan kanssa saattavat olla liian jännittäviä, eikä perheissä välttämättä puhuta kuulosta, vaikka useammallakin perheenjäsenistä olisi kuulovamma.

Lasten ryhmässä syntyvä vertaisuus tarkoittaa Lasasen havaintojen mukaan kolmea asiaa. Ensinnäkin he saivat kuulemastaan ja näkemästään konkreettisia vinkkejä omaan arkeensa.

– Eräs lapsista ei ollut uskaltanut kertoa kennellekään, jos kuulokojeista loppuivat paristot kesken koulupäivän, eikä myöskään ottanut mykkiä kojeita pois korvistaan. Vertaistukiryhmässä hän näki, miten muut pysyivät aikuisen apua, ja oppi toimimaan samoin itsekin, Lasanen kertoo esimerkiksi.

Lasanen arvioikin apuvälineiden käyttökynnyksen madaltuneen kaiken kaikkiaan vertaistukiryhmätoiminnan myötä. Lapset oppivat selviytymään apuvälineidensä kanssa aiempaa itsenäisemmin, kun apuvälineen käyttö kytkeytyi kaikkeen toimintaan ja kun muiden toimimista apuvälineidensä kanssa oli mahdollista seurata, Lasanen kertoo.

Lasanen mukaan myös lasten sosiaaliset taidot vahvistuvat. Lasanen kuvailee lasten kokemuksia koulusta:

– Enemmistö heistä on kokenut kiusaamista ainakin sanansäilällä ja porukasta jättämällä. Lapsi, joka ei kesken pelin kuule, että hänet on nähty piilossaan, suljetaan leikkien ulkopuolelle, koska hän ”ei noudata sääntöjä”. Kun lapsi ei kuule juttua, jolle muut nauravat, hän luulee, että nauru kohdistuu häneen.

Vertaisryhmässä muut lapset ovat tottuneet toistamiseen ja keskeytyksiin. Lapset oppivat ehdottamaan, ottamaan vuoronsa ja neuvottelemaan säännöistä. He eivät välttämättä olleet päässeet harjoittelemaan yhdessä tekemisen taitoja arjessaan, jossa he kohtasivat yhteisistä puuhista, peleistä ja leikeistä eristämistä.

Kolmas vertaisuuden anti on Lasasen mukaan voimaantuminen:

– Lapset uskaltavat puolustaa itseään ja sanoa itseensä liittyvistä asioista oman mieliteensä.

Muiden isoksi ja tärkeäksi tehtäväksi jää pitää huolta siitä, että lapsen kanta tulee huomioituksi.

Maarit Lasanen, *”Ei tarvi pelätä, että ois erilainen” Etnografinen tutkimus pohjoissuomalaisten kuulovammaisten lasten vertaistukiryhmätoiminnasta*, Lapin yliopisto, 2017.

TEKSTI: ERKKI AHONEN

KUVAT: LEIRIN HENKILÖKUNTA

Lastenleirit

Lapset metsämysterileirillä Salossa

Bergvikin kartano oli Etelä-Suomen lastenleirin (7 – 12v.) kohteena juhannuksen jälkeen. Mukaan saapui 22 lasta. Leirin teemana olivat Suomen luonto, eläimet ja Suomi 100. Lasten kanssa seikkailivat metsänhaltija, napakettu ja velho. Velho kaappasi metsänhaltijan ja sai metsän valtaansa. Napakettu ja lapset seikkailivat leirillä ja saivat vihdoin pelastettua metsänhaltijan.

Leirin lomassa patikoitiin metsäretkellä, pelattiin kesäleikkejä ja uitiin. Lapset tykkäsivät tehdä kädentaitoja ja askarrella. Eukonkanto oli hauska leikki. Lapset pääsivät myös hiihtämään tandem-suksilla.

– Spinnerit (sormihyrrät) olivat suosiossa niin lasten kuin nuorten leirillä, kertoo leirien johtajana toiminut **Taneli Ojala**.

Lapset viikinkiajassa

Pohjois-Suomen lastenleirille Pudasjärvelle saapui 14 lasta. Leiripaikka kuhisi sääskiä, mutta se kuuluu kesään. Leirillä seikkailivat viikingit Olof ja Ingrid, joilla oli kränään keskenään. Pikkuviikinkien eli lasten avulla he pääsivät sopuun.

Lapset valmistivat omat lohikäärmeet, joiden tekemisiin he näkivät vaivaa. Järjestettiin lohikäärmenäyttely ja kisailtiin, pelattiin viikinkishakkia. Tällä leirillä laulettiin erityisen paljon viikinkilauluja **Marjo Huovisen** johdolla. Hän vastasi leireillä kuulutuokioista lasten kanssa. Kuulotuokiossa jututetaan lapsia, miten heillä menee kuulon kanssa, miten sujuu koulu, kerrotaan tilanteita ja taustoja.

Ryhmälippu on valmistunut.

– Tänä vuonna päästiin uimaan luonnonveisiin ja se oli kiva juttu. Aikaisempina vuosina leirin ajankohta on ollut alkukesänä, jolloin luonnonvedet näillä korkeuksilla ovat olleet melko kylmiä, Taneli kertoo.

Nuorten agenttileiri

Nuorten agenttileiri (13 – 17v.) pidettiin Turun lähellä Kaarinassa. Mukana oli 18 leiriläistä. Ohjaajana toiminut **Niko Seppälä** saapui presidentin virkamiehen ”roolissa” paikalle, ja kertoi, että huomenna saapuu itse presidentti paikalle. Mutta presidentti ei tullutkaan, koska hänet oli kaapattu. Agentti 0069 Jaana Smith tuli selvittämään kidnappausta ja alkoi kouluttamaan nuorista agenttijoukkoa. Nuor-

→ ten avulla selvisi, että kaappauksen takaa löytyi superkonna Vladimir Trump. Kaappaus saatiin selvitettyä ja presidentti kiitti nuoria auttamisesta. Valtakunnassa oli kaikki taas hyvin!

Nuoret uivat meressä, lisäksi heillä oli käytössä polkuvene ja sup-lauta. Jotkut soutelivat ja kävivät ongella. Retkellä käytiin laserpelejä pelaamassa.

Kun illalla alkoi jo hämärtää, nuoret suuntasivat Kuusiston piispanlinnan raunioille. Hämärässä paistettiin makkarat ja s'moresit. Yhdessä touhuttiin ja kädentaitoja tykättiin tehdä, joita kolmella leirillä ohjasi **Sanni Sahi**.

– Vertaistukea ei voi koskaan korostaa liikaa. Se on nuorille niin tärkeää; nähdä toisia ja touhuta yhdessä. Leireillä oli kohokohtana päätösjuhlat, joita lapset ja nuoret odottivat, Taneli kertoo.

Ohjaajat hauskuttivat, hupsuttelivat ja laitoivat itsensä likoon jokaisella leirillä.

– Ohjaajat olivat rautaisia ammattilaisia ja viimeisen päälle hyvää priimaa. Heidän kansa oli helppo työskennellä yhdessä, Kuuloliiton nuorisosihteeri Taneli Ojala tiivistää.

Viikinkitarinoita.

Ada-Ingerin maalaus.

Jonin tekemä lohimäärme.

Hotel Winterhouse majoittaa Valkeassa talossa

Kuuloliiton tytäryhtiö Kuulo-Auriksen majoituspalvelu Hostel Auris vaihtoi omistajaa heinäkuun alussa. Uuden Hotel Winterhousen vetäjä Anne Winter kertoo, että hotelli on ollut kesästä saakka täynnä asiakkaita – valtaosa ulkomaisia turisteja.

Hotel Winterhousen pääosakkaat **Antti** ja **Anne Winter** ovat toimineet pitkään yrittäjinä. Winterhouse on Timecode Finland Oy:n aputoiminimi, ja yritys toimii myös siivous- ja rakennusaloilla. Siivoustyöt toivat Winterit aikanaan Valkeaan taloon.

– Kuulo-Auriksen toimitusjohtaja **Tuomas Mattilan** kanssa keskusteltaessa kävi ilmi, ettei hotellitoiminta ole Auriksen päätoimiala ja kiinnostuimme mahdollisuudesta tulla yrittäjiksi Valkeaan taloon, kertoo Anne Winter.

– Minuun teki heti alussa vaikutuksen talon veistoksellisuus ja kaunis puutarha sisäpihalla.

Anne Winter keskittyy tällä hetkellä pääasiassa hotellitoimintaan, kun taas hänen miehensä Antti tekee IT-alan töitä Timecode Finlandille, mutta on usein iltaisin hotellilla. Osakkaana hotellissa on myös Timecoden myyntijohtaja **Toni Rytönen**.

– Toni on kouluttautunut hierojaksi ja on pätevä kokki, joten hän pystyy tarvittaessa toimimaan monenlaisissa tehtävissä.

Liiketoimintakaupan myötä Kuulo-Auriksen työntekijä **Kaisa Aho** siirtyi Winterhouseen vanhana työntekijänä.

– Kaisa on todellinen aarre meille. Hän on loistava kokki ja omaa monta hyödyllistä taitoa työskenneltyään pitkään talossa.

KUULOLIITON HALLITUS hyväksyi majoitusliiketoiminnan myynnin ja uuden vuokrasopimuksen kesäkuun ylimääräisessä kokouksessa. Yrityskaupassa sovittiin reunaehdoiksi, että tilojen on säilyttävä Kelan vaatimustason täyttävinä ja niiden on oltava kaikin puolin esteettömiä. Winter painottaa, että näihin vaatimuksiin on sitouduttu.

– Pidämme tallessa kuntoutuksessa tarvittavat kalusteet kuten sairaalasängyt ja pyörätuolit mahdollista tulevaa käyttöä varten.

Muutoksia tiloihin on tähän asti tehty lähinnä sisustuksen osalta – hotellihuoneiden tekstiilejä on uusittu ja tiloihin on lisätty kukkia sekä erilaisia somisteita. Anne Winter kertoo, että seiniä on maalattu vasta muutama, mutta jatkossa kaikki huoneet käydään läpi.

– Suunnitelmissa on asentaa lattiamatto kaikkiin tiloihin. Ruokailutilaa laajennetaan nykyisestä huomattavasti ja sen värimaailma vaalenee.

Winterhouse vuokraa tällä hetkellä käytännössä kaikki majoitustilat Valkeasta talosta. Huoneita on käytössä kaikkiaan 22 ja vuodepaikkoja 74. Hotel Winterhousen

vastaanotto siirtyi omistajavaihdoksen yhteydessä Valkean talon aulaan. Tämä oli Winterin mukaan välttämätöntä, jotta palvelu saatiin toiminaan sujuvasti.

– Järjestämme asiakkaille esimerkiksi ruokaa periaatteessa mihin vuorokauden aikaan tahansa.

TILAVALIKOIMAAN kuuluu myös kuntosali sekä judosaliksi muutettu liikuntatila. Anne Winter on toiminut 20 vuotta judovalmentajana ja on mustan vyön judoka. Parhaillaan hän suorittaa valmentajan erikoisammattitutkintoa.

– Winterhouse tulee tarjoamaan jatkossa monenlaisia hyvinvointiin liittyviä palveluja, esimerkiksi joogaa ja hierontaa. Liikunnallista toimintaa on jo nyt lapsille ja ikäihmisille. Järjestämme myös esimerkiksi häätilaisuuksia ja syntymäpäiviä.

Kuuloliiton jäsenet saavat majoituspalvelusta 15 prosentin alennuksen, jonka saa ainoastaan niistä varauksista, jotka tehdään suoraan hotelliin.

Anne Winter lempiasussaan judogissa. Judo opettaa Winterin mukaan kurinalaisuutta ja toisten ihmisten kunnioittamista, mikä näkyy kaikessa toiminnassa.

Esittelyssä ehdokkaat Kuuloliiton johtoon

Liittokokous valitsee 21.–22. lokakuuta Helsingissä liittohallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenet vuosille 2018–2020. Kuuloviesti esittelee ehdokkaat ja heidän vastauksensa kolmeen kysymykseen.

Kysymykset

1. Miksi Sinut pitäisi valita Kuuloliiton puheenjohtajaksi/varapuheenjohtajaksi?
2. Mitkä ovat Kuuloliiton suurimmat haasteet tulevana kolmivuotiskautena?
3. Mitä painopistealueita asettaisit Kuuloliiton toiminnalle?

PUHEENJOHTAJAEHDOKAS

EIJA ISAKSSON, Turku

Lounais-Suomen Kuulopiiri sekä Keski-Suomen Kuulopiiri ehdottavat **Eija Isakssonia** Kuuloliiton puheenjohtajaksi.

Eija Isaksson on 52-vuotias ja hän asuu Turussa. Isaksson työskentelee järjestelmäasiantuntijana ja on koulutukseltaan tietojenkäsittelyalan tradenomi.

Isaksson on toiminut eritasoisissa luottamustehtävissä Helsingin ja Turun Kuuloyhdistyksissä sekä Uudenmaan Kuulopiirissä yhteensä noin 30 vuoden ajan.

Kuuloliitto ry:ssä hän on toiminut liittohallituksen jäsenenä vuodet 2003–2008, varapuheenjohtajana vuodet 2009–2014 sekä puheenjohtajana vuodesta 2015. Isaksson on myös toiminut kokousedustajana ja pienimuotoisissa luottamustehtävissä Pohjoismaiden, Euroopan ja kansainvälisellä tasolla. Hän puhuu sujuvasti englantia ja ruotsia.

1. OLEN toiminut Kuuloliiton luottamusjohdossa 15 vuotta. Mukaan yhdistystoimintaan tulin noin 30 vuotta sitten. Aloitin nuorena, ja koska olen perheetön, Kuuloliitosta on tavallaan tullut minun perheeni. Työssäkäyvänä puheenjohtajana olen joutunut sovittelemaan aikataulujani, mutta koska työelämässä toimiessani näen yhteiskunnan muutokset ja niiden vaikutukset Kuuloliittoon, haluan tarjota asiantuntemustani vielä yhden kauden verran.

2. KUULOLIITTO on toiminut huonokuuloisten ja kuuroutuneiden edunvalvojana ensimmäisen maailmansodan jälkeisestä pula-ajasta nykyajan nettitodellisuuteen asti. Aivan viime aikoina raha on alkanut nakertaa hyvinvoinnin pohjaa huolestuttavan monella taholla. Kuuloliiton on rakennettava suojakilvet toiminnalleen nykyaikaisin ratkaisuin verkostoitumalla toisten kan-

santerveysjärjestöjen ja hyvinvointitoimialan yritysten kanssa. Tulevassa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa on oltava voimakkaasti mukana.

3. KUULOLIITTO on pidettävä kiinni asiantuntijuudestaan ja verkostoitumiskyvystään. Sen on myös löydettävä mielekkäät keinot jatkaa omaa kuntoutustointia, koska missään ei tunneta huonokuuloisten ja kuuroutuneiden tarpeita niin hyvin kuin omien parissa. Vapaaehtoistyö ja varsinkin kuulolähipalvelu ovat korvaamattomia. Kuuloauton on jatkettava kierroksiaan. Myös kuulovammojen ennaltaehkäisyyn on kiinnitettävä jatkuvasti huomiota.

PUHEENJOHTAJAEHDOKAS

JOUNI AALTO, Espoo

Uudenmaan kuulopiiri ehdottaa **Jouni Aaltoa** Kuuloliiton puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi tai hallitukseen.

Aalto on työelämässä oleva kuusikymppinen mies ja asuu Espoossa. Hän on Helsingin kuuloyhdistys ry:n varsinainen jäsen sekä Espoon kuuloyhdistys ry:n rinnakkaisjäsen.

Koulutukseltaan Aalto on tietotekniikan insinööri sekä

merkonomi. Hän työskentelee johtamisjärjestelmien pääarvioijana sekä toimintaprosessien kehittäjänä.

Helsingin yhdistyksen Aalto liittyi 70-luvulla ja hän ollut aktiivinen varsinkin nuorten toiminnassa. Aalto oli kaudella 1984–1986 silloisen Kuulonhuoltoliiton järjestöasiain johtokunnan jäsen. Hän pitää liikunnallisista harrastuksista ja mieluisimpia harrastuksia ovat moottoripyörämatkailu, purjehtiminen, mökkeily sekä musiikki.

1.ALOITIN Kuuloliiton liittohallituksessa 2015 ja olen viihtynyt siellä erinomaisesti. Olen kokenut työskenteleyn hallituksessa olevan vaikuttamista yhteisiin asioihin, kuten varojen käyttöön, toiminnan suunnitteluun, päätösten tekemiseen ja se on ollut myös kokemusten hankintaa jota Kuuloliittoon liittyvistä asioista onkin kertynyt runsaasti. Haluan myös vaikuttaa enemmän Kuuloliittoon ja siksi haen liiton puheenjohtajaksi. Uusia toimintatapoja ja näkemyksiä ei koskaan ole liiaksi. Olen tehnyt pitkän työuran erilaisissa johtamistehtävissä sekä toiminnan kehittämisessä. Valmiudet puheenjohtajaksi ovat hyvät.

2. VALKEA talomme ikääntyy ja haasteet sen kunnossapittämiseksi kasvavat, joten isojen päätösten aika on tulossa. Myös omien toimitilojemme tarve on vähentynyt dramaattisesti kuntoutuksen toiminnan ja henkilökunnan vähentymisen myötä, joten ylimääräisille tiloille on pohdittava mielekäs jatkokäyttö.

Jäsenmäärämme ei ole kehittynyt myönteisesti. Liiton kiinnostavuus ja painoarvo määrittyy hyvin pitkälle jäsenmäärän mukaan.

Vähäinenkin huulioluvun taitaminen helpottaa suuresti sanojen oikein kuulemista. Olen tehnyt liittohallitukselle aloitteen huuliolutaidon kehittämiseen tähtäävästä projektista, jolla tuotetaan välineitä ja materiaalia huulioluvun opiskeluun. Hanke on käynnistymässä ja toivottavasti voin siitä Liittokokouksessa kertoa lisää.

3. SOTE-MUUTOKSIA tulee, se on varmaa ja varautuminen niihin oikealla tavalla on haasteellista. Jokaiselle heikommin kuulevalle tulee pyrkiä saamaan samat oikeudet kuin kuulevallekin. Näissä asioissa joudumme usein tekemään myös arvovalintoja ja tässä omat arvoni vievät usein päätöksentekoaani kuulovammasta kärsivän ihmisen puolelle. Siispä, katse tulevaisuuteen...

Uudenmaan kuulopiirin varajäsen ehdokas on **Helena Määttänen** Espoon kuuloyhdistys ry:stä.

VARAPUHEENJOHTAJAEHDOKAS

ANTERO PENTTINEN, Pieksämäki

Keski- ja Lounais-Suomen kuulopiirien ehdokas varapuheenjohtajaksi tai liittohallituksen jäseneksi (Keski-Suomen kuulopiirin esittämänä) on liiton nykyinen varapuheenjohtaja, ekonomi ja toimittaja **Antero Penttinen** (62) Pieksämäeltä.

Hän on vaikea-asteisesti kuulovammainen ja käyttää korvantauskojeita molemmissa korvissa. Hänen perheessään

on ilmennyt huonokuuloisuutta kolmessa eri polvessa.

Antero Penttinen valittiin liittohallitukseen vuoden 2003 alusta ja vuosina 2009–2014 hän toimi liiton puheenjohtajana. Keski-Suomen kuulopiiriä hän luotsasi

yhdeksän vuotta. Hän on ollut myös valtakunnallisen esteettömyystyöryhmän jäsen ja osallistunut aktiivisesti liiton viestinnän kehittämiseen.

Kuuloviestin toimitusneuvostoon Penttinen on kuullut viidentoista vuoden ajan, joista viimeiset yhdeksän vuotta puheenjohtajana. Hän on toiminut liitossa vapaaehtoisikouluttajana ja vetänyt mm. ohjaaja-, johtajuus-, talous- ja viestintäkoulutuksia. Pieksämäen yhdistyksen puheenjohtajana hän on ollut kaksikymmentä vuotta.

Valtakunnallisen vammaisneuvoston jäsen Penttinen oli vuosina 2013–2015. Tällä hetkellä hän kuuluu Kiinteistö Oy Valkean Talon hallitukseen ja johtaa tv-tekstityksen määrää ja laatua seuraavaa asiantuntijaryhmää.

Penttinen on tehnyt elämäntyönsä lehtimiehenä. Hän aloitti työuransa 1970-luvun alussa, jonka jälkeen työskenteli erilaisissa toimituksellisissa töissä aina päätoimittajan tehtäviä myöten. Hän joutui jäämään ennenaikaisesti eläkkeelle kuulon huonontumisen takia.

Kuuloliiton toiminnassa Penttinen arvostaa ihmisläheisyyttä, yhteisöllisyyttä ja asiantuntemusta.

1.TUNNEN Kuuloliiton paremmin kuin omat taskuni.

Edustaisin hallituksessa avoimuutta, osaamista, kokemusta ja jatkuvuutta. Toimittajana olen kuitenkin oppinut myös kyseenalaistamaan ja luomaan uutta. Puheenjohtajana ollessani tapasinkin sanoa, ettei ”tyhmiä kysymyksiä” ole olemassakaan. Keskustelemalla ja eri vaihtoehtoja pohtimalla voidaan moni asia ratkaista.

2. MERKITTÄVIN haaste seuraavalla kolmivuotiskaudella liittyy mielestäni liiton omistamien yhtiöiden talouteen. Sekä Kuulo-Auris Oy:n (kuntoutus) että KHL-Kuulokeskus Oy:n (kojesovitukset) tulevaisuus riippuu pitkälti siitä, miten ne pärjäävät tulevissa kilpailutuksissa. Kuuloliitto joutuu ottamaan kantaa myös Valkeassa Talossa vapaana olevien tilojen käyttöön sekä rakennuksen mahdollisiin muutostöihin.

3. TÄRKEIN painopiste on ikääntyvän väestön ohjauksen, neuvonnan ja vertaistuen kehittäminen (kuulolähipalvelu). Yhteiskunnan tuottamien kuulonhuollon palveluiden laatu ja saatavuus on myös turvattava. Työtä riittää niin ikään liiton jäsenmäärän kasvattamisessa, kuulonsuojelussa, esteettömyysasioissa sekä lasten ja nuorten parissa.

Keski-Suomen kuulopiirin ehdokas liittohallitukseen on **Virva Teräväinen** Joutsan Kuulo ry:stä, jos Penttinen tulee valituksi varapuheenjohtajaksi.

Kysymykset

1. Miksi Sinut pitäisi valita Kuuloliiton hallitukseen?
2. Mitkä ovat Kuuloliiton suurimmat haasteet tulevana kolmivuotiskautena?
3. Mitä painopistealueita asettaisit Kuuloliiton toiminnalle?

Jaakko Alamommo, Kemi

Lapin kuulopiiri ehdottaa **Jaakko Alamommoa** hallituksen jäseneksi.

Jaakko Alamommo, 68, on eläkkeellä satamavalvojan tehtävästä.

Alamommo on ollut ja on edelleen useiden järjestöjen vastuhenkilönä (mm. Suomen Merimies-Unionin valtuuston vpj. ja Suomen kunnallisten satamien Satama-ala ry:n puheenjohtaja).

Alamommo on kaupunginvaltuutettu, teknisen lautakunnan puheenjohtaja ja vammaisneuvoston puheenjohtaja. Lisäksi hän on Lapin vammaistyön koordinaatio-työryhmän jäsen. Alamommo on myös kirkkovaltuutettu ja kirkkoneuvoston jäsen.

1. OMAAN lujan kokemuksen myös vammaistyön osalla. Kokemusta on mm. Kuuloliitossa perustasolta, aina hallinnon ltm. kaikki ”portaat” ylös asti. Nyt toimin Kemin Seudun Kuulo ry:n puheenjohtajana ja Lapin Kuulopiirin puheenjohtajana sekä liittovaltuuston varapuheenjohtajana.

Minulla on laaja verkosto, joka edesauttaa toiminnassa Kuuloliiton strategian tavoitteiden toteuttamisessa.

2. KUULOLIITON tulee olla reippaasti mukana uuden sosiaali- ja terveydenhuoltolain käytännön toteutuksessa. Kuulovammaiset tukea tarvitsevana eivät saa olla ”kauppatavaraa” alati kilpailutukseen perustuvassa ja asenteiltaan koventuvassa, priorisoituvassa yhteiskunnassa. Ikä ei saa olla palvelun saannin este?

Kuuloliiton on toiminnallaan turvattava kuulovammaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua työelämään ja opiskeluun.

Kuuloliiton on pystyttävä mm. vaikuttamaan, jotta maakunnat tukevat kuuloyhdistyksiä hyvinvointia ja terveyttä edistävässä työssä ja että mahdollistetaan kuulovammaisia osallistumaan maakunnalliseen päätöksentekoon.

3. KUULOLIITON on jatkossakin, jopa entistä paremmin huolehdittava kuulopiirien- ja yhdistysten toimintaedellytysten turvaamisessa. Toiminnalliset resurssit on oltava riittävät ja kannustavat. Jäsenhankinta ja tiedottaminen on oltava keskeistä toiminnassa.

Lapin kuulopiirin varajäsen ehdokas on **Pauli Leskinen** Kemin Seudun Kuulo ry:stä.

Jukka Asumaa, Suonenjoki

Kuopion kuulo ry esittää **Jukka Asumaata** liitohallitukseen.

Jukka Asumaa, 58, asuu Suonenjoella ja erikoisammattimies, koulutukseltaan sähkötekniikko.

Liiton jäseneksi Asumaa liittyi vuonna 1979. Aikanaan hän oli nuorten toiminnassa mukana ollen myös nuorisova-

liokunnan jäsenenä. Asumaa teki pitkän työuran Helsingissä ja Kuuloliitossa, lähes 20 vuotta. Yhdistyksen jäsenenä hän on toiminut niin Helsingin kuuloyhdistyksen kuin Kuopion kuulon eri toimikunnissa kuten myös hallitustyöskentelyssä. Asumaa on ollut liittovaltuuston varajäsenenä ja on parhaillaan liittohallituksen Elina Rytöslän varajäsenenä. Asumaa on Kuopion kaupungin vammaisneuvoston varajäsen.

1. OLEN syntymäkuulovammainen, molemminpuolinen mikrotia eli pienikorvaisuus. Kuulun siis Sata Harvinaisiin. Kuulovammaisuudesta on jo 58 vuoden kokemus. Kuulovammaisena haasteita on ollut niin koulussa kuin työelämässäkin. Kuulovammaisuudesta on siis niin omakohtainen kuin työelämänkin kautta saatu kokemus kuin myös laaja tietotaito sekä verkosto. Mielenkiinnolla odotan millainen panostus tulevaisuudessa Kuuloliitolla on nuoriin ja työelämässä oleviin kuulovammaisiin. Tähän haasteeseen haluaisin mielellään vastata.

2. SUURIMMAT haasteet ovat varmaankin sote, rahoitus ja talous sekä jäsenmäärä. Maakuntaudistus ja sote tuo kaikille haasteita. Mikä on nyt ja huomenna tulevaisuus? Kuopion vammaisneuvostossa jäsenenä olleena olen pystynyt seuraamaan kuntatasolla soten etenemistä Savossa.

Talousasiat ovat aina kuvioissa mukana. Ilman rahaa ei ole toimintaa. Joko Kuuloliitossa työntekijämäärä on vedetty minimiin (n. 43 henkilöä)? Turvataan Kuuloliiton nykyiset toiminnot ja niiden tekijät.

3. SUOMESSA on n. miljoona kuulovammaista, mutta jäseniä Kuuloliitolla on ”vain” n. 16.000. Näkisin, että jäsenmäärän kasvattaminen nyt ja tulevaisuudessa edesauttaa Kuuloliiton toimintaa ja antaa vaikuttamiselle painoarvoa. Kuuloliiton jäsenhankintaa ei voi liikaa korostaa. Tämä jäsenhankinta-asia taitaa olla Kuuloliitolla ja jäsenyhdistyksillä ikuisuusasia, varsinkin kun otetaan huomioon jäsentä keski-ikä (n.70 vuotta). Tulevaisuuden haasteena ja painopistealueena näen meidän tulevat tekijät, nuoret ja työikäiset.

Heimo Haapanen, Seinäjoki

Länsi-Suomen kuulopiiri ehdottaa **Heimo Haapasta** liittohallitukseen.

Haapanen, 76, asuu Seinäjoella ja hän on eläkkeellä. Työelämässä ollessaan Haapanen toimi kirjanpitäjänä n. 40 vuotta sekä konttoripäällikkönä useissa sähköasennusyrityksissä.

Haapanen on ollut Kuuloliiton jäsen vuodesta 2003. Hän on toiminut Vaasan Seudun

kuuloyhdistyksen hallituksen jäsenenä ja sihteerinä neljä vuotta. Etelä-Pohjanmaan Kuulo ry:ssä hän on ollut toiminnantarkastajana kuusi vuotta, hallituksen jäsenenä kahdeksan vuotta ja rahastonhoitajana seitsemän vuotta. Lisäksi hän on toiminut yhdistyksessä sihteerinä vuoden, jäsenkirjurina kaksi vuotta ja tiedottajana kahdeksan vuotta sekä myös muissa tehtävissä.

Länsi-Suomen kuulopiirissä Haapanen on ollut jäsenenä

nä viestintätyöryhmässä, ESKU-työryhmässä, neuvottelukunnassa ja Hilja-työryhmässä. Haapanen on ollut liittovaltuuston jäsenenä kaksi kautta. Lisäksi hän on toiminut Yhteisöjen Yhdistys ry:ssä hallituksen varajäsenenä.

1. KUULOPIIIRIN neuvottelukunta halusi ehdokkaaksi Kuuloliiton hallitukseen, koska piirillä ei ole ollut 6 vuoteen hallituspaikkaa.

Olen ollut aktiivinen toimija. Olen saanut myös lapseni ja lapsenlapseni kiinnostumaan kuulotyöstä. Olen tarkka ja hoidan asiat aina mahdollisimman hyvin.

2. PITÄISI saada tulos mahdollisimman hyväksi ja saada lisää jäseniä.

Ainainen ongelma on, että mistä saataisiin nuoria jäseniä mukaan toimintaan.

Jäsenet alkavat olla jo aika iäkkäitä.

3. YHTEISKUNNAN pitäisi olla kuulovammaiselle esteetön ja lisäksi pitäisi olla hyvä kuunteluympäristö.

Maakunnissa pitäisi riittävästi investoida kuulon kuntoutukseen ja kuulon apuvälineisiin.

Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut pitäisi kuulovammaisille asiakkaille olla esteettömiä. Huonokuuloisuus pitää ottaa vakavasti. Jokaisella on oikeus kuulla ja tulla kuulluksi, yhdessä toimiminen tuo iloa.

Pitäisi saada enemmän ruohonjuuritason toimintaa, kynnnyksen pitäisi olla mahdollisimman alhainen tulla mukaan kuulotyöhön. Vertaistuki on ensiarvoisen tärkeää, ja tietoa pitäisi jakaa enemmän.

T-asennon tulisi säilyä kuulokojeissa ja se tulisi aktivoida kuulokojeen sovituksissa, jotta voidaan käyttää T-silmukkaa kuulovammaisen hyväksi.

Länsi-Suomen kuulopiirin varajäsen ehdokas on **Juhani Eteläpää** Vaasan Seudun Kuuloyhdistys ry:stä.

Sari Hirvonen-Skarbö

Espoon kuuloyhdistys ry ehdottaa **Sari Hirvonen-Skarböä** liittohallitukseen.

Sari Hirvonen-Skarbö, 59, asuu Espoossa ja on ammatiltaan esteettömyysneuvoja ja avustaja. Hän on suorittanut filosofian maisterin tutkinnon Helsingin yliopistossa ja työskennellyt kulttuurihistorian alalla.

Hirvonen-Skarbölla on kokemusta liiton nuorisotoiminnasta, ja lisäksi hän on hoitanut

nuorisosihteerin toimen lyhyttä sijaisuutta.

Hirvonen-Skarbö on Espoon yhdistyksen varapuheenjohtaja ja sisäkorvaistutteen käyttäjien tukihenkilö. Hän on mukana CITOn (sisäkorvaistutteen käyttäjien toimikunta) hallituksessa, CI:n käyttäjien kansainvälisen järjestön Euro-Ciun hallituksessa ja Uudenmaan piirin suunnittelutyöryhmässä.

1. KOLMEN pojan äitinä, etenkin kun esikoisella on harvinaisen vamma ohella kuulovamma, tiedän minäkalaiset haasteet nuorilla ja aikuisilla on koulutuksessa ja työelämässä. Tällöin kuntoutuksella ja vertaistuellalla on suuri merkitys. Toimiessani kaupungin koulutettuna esteettömyysneuvojana näin miten tärkeitä on esteettömyys kaikille, ei vain kuulovammaisille. Saavutettavuus mahdollistaa täysivertaisen toimimisen yhteiskunnassa. Seuraan sisäkorvaistutteen käyttäjien Euro-Ciun hallituksessa Euroopan vammaisfoorumien toimintaa ja

sen haasteita. Uteliasuus ja tiedonhalu ovat aina olleet moottoreitani.

2. KUULOLIITTOSSA, kuten muissa vammaisjärjestöissä, mietitään miten vastata SOTEn haasteisiin. Väestön ikääntyessä ikähuonokuuloisten määrä kasvaa jatkuvasti. Miten yhdistyksen aktiiviset saavat voimia toimintaansa, kun myös kuulolähipalvelussa on oltava jatkuva rekrytointi päällä. Miten mahdollistetaan nuorten toiminta, kun he elävät digitaalisessa maailmassa. Edunvalvonta on tärkeää, kun taloudessa haetaan säästöjä. Työikäiset kaipaavat tukea pysyäkseen mukana yhteiskunnan kovenevassa kilpailussa. Sisäkorvaistutteen saanti mahdollistaa työuran jatkumisen, joka on terveystaloudellisesti kannattava investointi.

3. PAINOPISTEALUEET: edunvalvonnassa saavutettavuus, vaikuttamistyön terävöittäminen sekä tiedottamisen vahvistaminen jäsenistölle ja mediassa. Maltillinen talous hyvin toimivassa organisaatiossa. Vertaistuen merkitys jäsenistölle, jonka tarve näkyy liiton sisäkorvaistutteen kolmivuotisprojektissa sekä harvinaisten vammaisryhmien toiminnassa. Toiveena on että terveyshuollossa kuulokojeiden sekä CI käyttäjillä olisi mahdollisuus molempien puoleisiin kojeisiin.

Espoon kuuloyhdistyksen varajäsen ehdokas on **Sari Lindgren** Lahden Kuulo ry:stä.

Raimo Härkönen, Turku

Lounais-Suomen Kuulopiiri esittää **Raimo Härköstä** liittohallitukseen.

Raimo Härkönen, 76, on eläkkeellä oleva sisustussuunnittelija, ja hän on käynyt teknillisen koulun.

Kuuloliiton hallituksessa Härkönen on ollut jäsenenä 2009–2014 ja liittovaltuustonsa 2015–2017. Turun Kuuloyhdistyksen hallituksen jäsen hän oli vuosina 2013–2017, joista varapuheenjohtajana 2016–

2017. Härkönen toimi Suomen Akustikusneurinoomayhdistys ry:n puheenjohtajana yhdeksän vuotta 2006–2014 ja hallituksen jäsenenä (2006–2016).

Härkösellä on kokemusta luottamustoimista: hän toimi Wärtsilän Turun Telakan toimihenkilöiden varaluottamusmiehenä 1980-luvulla kaksi vuotta ja Turun Suomi-Kreikka-seuran puheenjohtajana 1980–90-luvulla kuusi vuotta. Tilintarkastajana, rahastonhoitajana ja sihteerinä hän on toiminut muissakin yhdistyksissä.

Härkönen harrastaa soittoa ja laulua yksin sekä orkestereissa ja kuoroissa. Muita harrastuksia ovat kreikkalainen kansantanssi, kuntoilu, remontointi ja luontoretket.

1. OLEN ollut kuusi vuotta hallituksessa ja osallistunut sen jokaiseen kokoukseen. Paljon olen saanut tuntea liiton monipuolisista asioista. Mielenpitoisinta ja päätöksissään hankalienkin asioiden käsittelyssä hallituksessa olen esittänyt tasapuolista ja rakentavaa päätöslinjaa ja toiminut mielestäni erittäin yhteistyökykyisesti. Se on antanut myös kokemusta ja energiaa päätökseen olla käytettävissä seuraavan hallituksen kolmivuotiskauteen. Nämä edellä mainitsemani asiat kohdat sisältökokemuksin on sen työn sisältö, jota haluan jatkaa liiton eritoimintojen hyväksi.

2. HAASTEITA ovat liiton strategian toteutus ja talouden kuntoon saattaminen. Hallinnon ja Valkean talon

toiminta on varmistettava ja henkilöstön ammattitaitoa ylläpidettävä. Liittovaltuuston ja hallituksen työn ja viestinnän kehittäminen on tärkeää. Piirit, yhdistykset, vapaaehtoistyöntekijät, jäsenistö ja nuoret pitäisi ottaa enenevässä määrin huomioon. Tämä vaatii selkeää päätöstä ja toteutusta. Jäsenmäärän lisääminen ja julkisuuden saanti sekä yhteistyö muiden liittojen kanssa ovat myös haasteita.

3. LIITON / piirien / yhdistysten toiminnan jatkuvuus sääntöjen mukaan, ja joissa on huomioitu edellä olevat (kohta 2) sekä erityisesti jäsenistön, henkilöstön ja liiton eri toimintojen palautteet.

Lounais-Suomen kuulopiirin varajäsen ehdokas on **Leena Rekola** Suomen Tinnitusyhdistys ry:stä.

HANNELE LÖYTTY, Kouvola

Kaakkois-Suomen kuulopiiri ehdottaa **Hannele Löyttyä** liittohallitukseen.

Hannele Löytty, 66 vuotta, asuu Kouvolassa ja on eläkkeellä osastonsihteerin työstä, mutta on aviopuolison yrityksen työntekijänä edelleen.

Löytty on Kaakkois-Suomen Kuulopiirin suunnittelutyöryhmän jäsen ja Kuusaan Kuulokset ry:n hallituksen jäsen sekä varapuheenjohtajana. Löytty valittiin Kouvolan kaupungin

vammaisneuvoston jäseneksi valtuustokaudelle 2017–2021.

Löytty on toiminut vuodesta 1976 erilaisissa yhdistyksissä. Yhdistyksistä mainittakoon Suomen Kalamiesten Keskusliitto, Kalamiespiiri ja seurakunta, JYTY:n paikallisyhdistys, hengitysyhdistys, vammaisjärjestöjen yhdistys ja Kuusankosken Apuva ry hallituksen puheenjohtajana.

1. OLEN yhdistystoimija ja haluan tuoda vammaisten tarpeet ja toiveet tiedoksi liiton päättäjille toiminnan kehittämiseen. Tarvitaan uusia voimia viemään huonokuuloisten asioita eteenpäin ikääntyvien kasvavassa joukossa. Haluan toimia SOTE-uudistuksessa vammaisten hyväksi. Itsellä on kuulon kanssa ongelmia ja lähio- maisten kuulo-ongelmien kanssa ole toiminut vuosikymmenien ajan.

2. TALOUDEN tasapainottaminen on tärkeää ja toiminnan sopeuttaminen tulojen mukaan. Kuulovammaisten edunvalvonta ja järjestöjen tukeminen maakunnissa Sote-uudistuksessa. Haaste on jäsenistön ikääntyminen, vapaaehtoisten saaminen mukaan yhdistysten toimintaan. Toiminnan kehittäminen nuorten aktivoimiseksi toimintaan sosiaalisen kanavien kautta.

3. ALUETOIMINTA on turvattava, yhdistyksiä on tuettava toiminnassa. Kuulolähipalvelutyö tuo lisää jäseniä, antaa hyvää palautetta ja näkyvyyttä vapaaehtoisen työstä. Edunvalvonta kuulovammaisten asioissa SOTE- ja maakuntauudistuksessa.

Kaakkois-Suomen kuulopiirin varajäsen ehdokas on **Esko Häkkinen** Etelä-Saimaan Kuulo ry:stä.

TUULA NATUNEN, Vantaa

Uudenmaan kuulopiiri ehdottaa **Tuula Natusta** Kuuloliiton hallitukseen.

Tuula Natunen, 71, asuu Vantaalla ja on talousasian- tuntija, talouden ja hallinnon kehittäjä ja projektipäällikkö.

Natunen on Kuuloliiton nykyisen hallituksen jäsen ja Vantaan Kuuloyhdistyksen puheenjohtaja. Lisäksi hän on toiminut Valkean talon vuosikokousedustajana vuosina 2015 – 2017 ja ollut Järjestö-

palvelut VATAn hallituksen jäsen. Natunen on Vantaan vanhusneuvoston jäsen ja hän on toiminut Uusimaa yhdessä -hankkeen ohjausryhmän jäsenenä vuodesta 2017 alkaen. Natunen on ollut aiemmin mukana ammattiyhdistystoiminnassa ja toiminut pääluottamusmiehenä.

1. TÄRKEÄÄ on, että Vantaalta on edustaja Kuuloliiton hallituksessa. Toinen toimintakausi antaa mahdollisuuden jatkaa ensimmäisellä kaudella aloitettuja tehtäviä.

2. KUULOLIITON suurimmat haasteet ovat rahoituksen varmistaminen ja kustannustehokkuuden lisääminen.

3. KUULOLIITON on keskityttävä olennaiseen, huonokuuloisten ja kuulovammaisten edunvalvontaan.

Uudenmaan kuulopiiri ehdottaa varajäseneksi **Rainer Skogbergia** Vantaan Kuuloyhdistys ry:stä.

TAPIO RIEKKI, Kuusamo

Oulun kuulopiirin ehdottaa liittohallitukseen **Tapio Riekiä**.

Rieki, 62, asuu Kuusamossa ja on ammatiltaan koneistaja. Hän on myöhemmin täydentänyt osaamistaan ammatillisella lisäkoulutuksella. Rieki on ollut Kuuloliiton jäsen lähes 30 vuotta ja toiminut suurimman osan ajasta Kuuloliiton eri luottamustehtävissä. Hän on toiminut Koillismaan kuuloyhdistyksen varapuheenjohtajana

1997–1998 ja 2013–2014 sekä ollut Koillismaan kuuloyhdistyksen hallituksen jäsen 1994 lähtien, hallituksen puheenjohtaja 1999–2012 ja 2014–2017.

Liittovaltuustossa Rieki on ollut mukana varsinaisena jäsenenä 2000–2002 ja 2006–2013 sekä varajäsenenä 2003–2005. Kuuloliiton liittohallituksen varajäsen hän on ollut 2011–2013 ja Liittohallituksen jäsen 2014–2017. Rieki toimii myös kuulolähipalveluvastaavana, kuuloauton kuljettajana ja kuuloseulojana. Rieki on toiminut Oulun kuulopiirin varapuheenjohtajana 2000–2003, puheenjohtajana 2003–2017 sekä toiminut piirin eri työryhmissä, mm. neuvottelukunnassa ja virkistystöryhmässä. Hän vastasi Rokuan kesävirikistyspäivien (2014) järjestelyistä.

Rieki on ollut On-Tuote Kuusamo hallituksen jäsen 2000–2005 (sosiaalinen yritys), Kuusamon vammaisneuvoston jäsen 1997–2000 ja puheenjohtaja 2001–2004. Lisäksi Rieki on toiminut eri työryhmissä mm. Perusturvalehdessä ja kehitysvammaisten päivätoiminnassa.

1. HALUAN kehittää Kuuloliittoa ja toimia kuulovammaisten hyväksi. Olen itse vaikeasti kuulovammainen, joten tunnen hyvin kuulovammaisten tarpeet ja tiedos-

tan kuulovammaisuuteen liittyvät yhteiskunnalliset epäkohdat. Minulla on pitkän linjan järjestökokemusta kuuloyhdistyksen (Koillismaan ky), kuulopiirin (Oulun kuulopiirin), tiimin (Pohjoistiimi) ja Kuuloliiton liittovaltuustotyöskentelystä. Liittohallituksen jäsenenä omaan myös vankan kokemuksen vapaaehtoistyöstä kuuloautonkuljettajana. Eläkeläisenä minulla on aikaa vapaaehtoistyölle.

2. KUULOLIITON talous on saatu kuntoon, on liiton kehittämisen aika. Kuuloliiton tulee olla vetovoimainen järjestö muiden järjestöjen välisessä kilpailussa, minkä takia jäsenmäärä pitäisi säilyttää edes nykyisen suuruisena.

3. KUULOLIITON tulee olla asiantuntijaliitto ja toimia jäsenistön edunvalvojana. Lisäksi on järjestettävä kuntoutusta vauvasta vaariin eli kaikille kohderyhmille.

Oulun kuulopiirin varajäsen on **Aimo Lohilahti** Oulun Seudun Kuulo ry:stä.

JORMA RUOTSALAINEN, Lahti

Kaakkois-Suomen kuulopiiri ehdottaa liittohallitukseen **Jorma Ruotsalaista**.

Ruotsalainen, 77, asuu Lahdessa ja on nyt eläkkeellä. Hän on toiminut ennen eläkkeelle siirtymistään 27 vuotta kuulovammaisten luokanopettajana ja vararehtorina Lahden Kaiharjun koulussa.

Ruotsalainen on ollut eri kuuloyhdistysten hallituksissa ja Kuuloliiton jäsen vuodesta 1986, liittohallituksen jäsen

kuusi vuotta ja valtuuston jäsen 18 vuotta. Luottamustehtäviä on ollut eduskunnan ja Opetushallituksen työryhmissä sekä erityisopetuksen oppikirjatyöryhmissä.

1. KOULUTUS on ollut minun elämäntyöni ja suurin osa siitä on ollut kuulovammaisten lasten opettamista ja kuntouttamista. Haluaisin tuoda tämän ammatillisen osaamisen mukaan liittohallitustyöhön.

2. KUULOLIITON suurimmat haasteet ovat toiminnan perustan eli talouden vakauttaminen, jäsenmäärän lisääminen ja edunvalvonta.

3. JÄSENYHDISTYSTEN toimintaa tulisi aktivoida ja uudistaa koulutusta lisäämällä. Toinen tärkeä painopistealue on mielestäni liiton toimihenkilöiden hyvän ammatillisen osaamisen turvaaminen. Lisäksi Suomessa nopeasti kehittyvän neurologisen tutkimuksen löytöjä voitaisiin hyödyntää kuntoutuksen kehitystyössä.

Kaakkois-Suomen kuulopiiri ehdottaa varajäseneksi **Heikki Honkasta** Heinolan Kuulo ry:stä.

ELINA RYTSÖLÄ, Snappertuna

Uudenmaan kuulopiiri ehdottaa liittohallitukseen **Elina Rytsölää**.

Elina Rytsölä, 74, asuu Snappertunassa ja hän on koulutukseltaan korvalääkäri. Rytsölä on Länsi-Uudenmaan Kuuloyhdistyksen varapuheenjohtaja ja hän on ollut liittohallituksen jäsen vuosina 2015–2017 sekä Kuulo-Auris oy:n hallituksen jäsen 2015–2017.

1. OLEN ollut Kuuloliitossa lääkärinä vuodesta 1981 lähtien erilaisissa lääkärin tehtävissä yli 20 vuoden ajan. Tunnen kuulovamman aiheuttamia ongelmia monelta kannalta, liiton toiminnan tunnen hyvin, kenttää olen kiertänyt paljon puhumassa kuulosta.

2. ERITYISOSAAMISEN palauttaminen kuntoutukseen. 50 vuoden aikana kerääntynyt erityisosaaminen on hävinnyt kuntoutuksesta ja seurauksena on asiakaskato ja siitä taloudelliset tappiot. Asiaa on yritetty korjata yhtiöittämisellä (Kuulo-Auris oy), mutta koska kyseessä on voittoa tavoitteleva yhtiö, on rahan säästäminen ollut toiminnassa etusijalla kuulovammaisten asian edellä. Kuntoutustoimintaa varten on perustettava voittoa tavoittelematon yhtiö, jotta kaikki Kelan kuntoutusrahat voidaan käyttää siihen, mihin ne on tarkoitettukin.

Ihmiset on saatettava kuulon kuntoutuksen piiriin aikaisemmin, nykyään kärsitään huonosta kuulosta n. 10v. ennen kuulokojeen käytön aloittamista.

Sote, josta emme tiedä, mitä se kolmannelle sektorille tarkoittaa.

3. KUULOVAMMAISUUDESTA tiedottamisen nykyaikais-taminen. Painettujen esitteiden lisäksi on tuotettava videoita kaikenikäisten, eriasteisesti kuulovammaisten ihmisten elämästä ja tilanteista, joissa kuulovamma aiheuttaa vaikeuksia. Liikkuva kuva ja puhe ja siihen liitetty teksti, joka kertoo, miten huonokuuloinen puheen kuulee, kertoo paremmin kuin painettu sana. Videoita voi jakaa yhdistyksille, päiväkoteihin, kouluhin, työpaikoille ja vanhusten huoltoon.

Liiton tulee hoitaa tiedottaminen myös niin, että vaikka kuulonkuntoutuksen tulee ensisijaisesti parantaa huonokuuloisen ihmisen elämänlaatua, niin se on myös yhteiskunnallisesti kannattavaa monien ongelmien ennaltaehkäisyssä.

Säännöllisten kuulontutkimusten/ seulojen aloittaminen terveyskeskuksissa kaikille. Kelan maksaman lääkinnällisen kuntoutuksen tason parantaminen.

Uudenmaan kuulopiirin ehdottaa varajäseneksi **Taira Sarantilaa** Porvoon Kuulo ry:stä.

RAIMO SAARELAINEN, Joensuu

Itä-Suomen kuulopiiri esittää liittohallitukseen **Raimo Saarelaista**.

Saarelainen, 69, syntyi Pohjois-Savossa Sonkajärvellä kuusilapsisen perheen toiseksi vanhimpana lapsena. Hänen perheensä muutti Kajaaniin siinä vaiheessa, kun hän aloitti lukion. Lukion jälkeen Saarelainen opiskeli Jyväskylässä, jossa hän suoritti filosofian maisterin tutkinnon aineina tilastotiede, matematiikka, tietojenkäsittely ja yrityksen taloustiede. Työuransa ensimmäiset kolmetoista vuotta Saarelainen toimi tietojenkäsittelyn ja matematiikan opettajana ensin Jämsänjokilaakson kauppapilaitoksessa ja vuodesta 1975 Joensuun kaupapilaitoksessa. Tämän jälkeen hän oli viisi vuotta Pohjois-Karjalan lääninhallituksessa ammattikasvatus-tarkastajana, viisi vuotta Joensuun kaupapilaitoksen rehtorina ja vuodesta 1996 Pohjois-Karjalan ammatikorkeakoulun vararehtorina, josta eläköityi vuonna 2012.

Saarelainen on toiminut erilaisissa järjestöissä ja yhdistyksissä koko aikuisikänsä. Merkittävimmät ovat olleet Pohjois-Karjalan tietojenkäsittely-yhdistys, Joen-

suun kauppakamari ja Saarelaisten sukuseura. Kuuloliiton toimintaan Saarelainen tuli mukaan vuonna 2012 Joensuun Seudun Kuulo ry:n hallituksen varajäseneksi ja pari vuotta sitten varsinaiseksi jäseneksi. Hän on nyt myös Kuuloliiton liittohallituksen varajäsen.

1. OMAN kuulovammani kautta uskon tietäväni, mitä huonokuuloisuus käytännössä merkitsee. Periaatteena ni myös on, kun lähdän johonkin toimintaan mukaan, lähdän siihen täysipainoisesti. Näin olen yrittänyt toimia myös Joensuun Seudun Kuulon jäsenenä.

2. KUULOLIITON suurimpana haasteena tulevalla kaudella näen kuulovammaisten asemasta huolehtimisen tulevissa sote-ratkaisuissa. Esimerkiksi esillä ollut kuulolaitteiden maksullisuusuhka (mallia silmälasit) pitää ehdottomasti pystyä torjumaan.

3. PAINOPISTEALUEET määritellään yhteisesti hyväksytyissä strategiassa ja toimintasuunnitelmassa. Hallituksen jäsenenä näkisin, että niiden toteuttaminen kuuluu taloudesta huolehtimisen lisäksi hallituksen tärkeimmäksi tehtäväksi.

Itä-Suomen kuulopiirin varajäsen ehdokas on **Leila Silvennoinen** Savonlinnasta.

AULIS VETELÄINEN, Hämeenlinna

Lounais-Suomen kuulopiiri esittää **Aulis Veteläistä** hallitukseen.

Aulis Veteläinen, 52, asuu Hämeenlinnassa ja hän toimii ammattiopettajana SASKY-kuntayhtymässä. Koulutukseltaan hän on koneinsinööri.

Veteläinen on ollut Hämeenlinnan Seudun Kuulo ry:n puheenjohtaja vuodesta 2014 lähtien.

Linnan Tilapalvelut -liikelaitoksen johtokuntaan hän on kuulunut vuodesta 2008 alkaen.

Veteläinen on Hämeenlinnan Vammaisneuvoston jäsen (2008-) ja Kanta-Hämeen Hengitys ry:n hallituksen jäsen (2016-).

1. OLEN vastuuntuntoinen ja halukas antamaan käyttöön asiantuntemukseni Kuuloliiton tulevan hallitustiimin vahvistamiseksi ja tulevien SOTE:n haasteiden voittamiseksi.

2. HAASTEITA ovat SOTE:n tuomiin haasteisiin vastaminen, liiton vakaa talouden ylläpitäminen, jäsenpalveluiden kehittäminen sekä paikallisyhdistysten tukeminen.

3. TÄRKEÄT painopisteet ovat vakaa talous, jatkuva kehittäminen ja hyvät jäsenpalvelut.

Lounais-Suomen kuulopiirin varajäsen ehdokas on **Harri Salminen** Porin Kuuloyhdistys ry:stä.

VIRVA TERÄVÄINEN, Joutsa

Keski-Suomen piiri ehdottaa hallitukseen **Virva Teräväistä**, jos Antero Penttinen valitaan varapuheenjohtajaksi.

Virva Teräväinen, 69, asuu Joutsassa. Hän on eläkkeellä oleva erikoissairaanhoitaja ja toiminut työelämässä ollessaan sairaalan osastonhoitajana.

Teräväinen on aiemmin toiminut Keskustan Joutsan kunnallisjärjestön sihteerinä ja rahastonhoitajana sekä Kes-

kustan Joutsan kirkonkylän paikallisyhdistyksen sihteerinä ja rahastonhoitajana. Teräväinen on Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymän valtuuston jäsen, Joutsan kunnan tarkastuslautakunnan varajäsen, vanhus- ja vammaisneuvoston jäsen, hyvinvointikertomustyöryhmän jäsen ja Joutsan palvelukotiyhdistyksen varapuheenjohtaja.

Teräväinen on myös Joutsan Kuulo ry:n sihteeri ja Keski-Suomen kuulopiirin suunnittelutyöryhmän jäsen.

1. UUSIEN haasteiden vastaanottaminen on edelleen intohimoni iästäni huolimatta. Kuulovammaiselle tulee turvata jatkossakin laadukkaat terveyspalvelut ja mahdollisuudet kuulonkuntoutukseen. Yhdistyksien antamaa kuulokojeen käytön opastusta ja vertaistuen järjestämistä jäsenilleen pidän haasteista tärkeimpänä.

2. SÄILYTTÄÄ kuuloon liittyvä osaaminen, asiantuntijuus ja kuulonkuntoutus Kuuloliiton toimintana

3. JÄSENMÄÄRÄ kasvuun. Vaikuttamistoiminta = osava henkilökunta. Tulisi panostaa edelleen taloudellisesti yhdistys- ja aluetoimintaan. Koen Keski-Suomen kuulopiirin toiminnan pysymisen vireänä ja paikallisia yhdistyksiä tukevana sydämen asiana.

Keski-Suomen kuulopiirin varajäsen ehdokas on **Ilkka Puhakka** Jyvässeudun Kuulo ry:stä.

Karuilla kallioilla

NUORIPARI MUUTTAA saaristoon vanhaan pappilaan, unelmana elää luonnon keskellä, kaukana kaupungin kiireestä, kilpailusta ja houkutuksista. Haave, jonka monet nuoret aikuiset tuntevat omakseen. Aura tekee väitöskirjaa tähtitieteestä; hän aikoo tutkia tähtitaivasta kaukoputkella talon yläkerran kattoikkunasta. Kaupungin valot eivät häiritse öistä näkymää. Aura muuttaa saareen pysyvästi, mutta Henrin on oltava arkipäivät töissä kaupungissa.

Aura suunnittelee hiekkarannan rakentamista, Henri innostuu viikonloppuina kokoamaan pappilaa ympäröivää, hajonnutta kiviaitaa. Molemmat tavoitteet toteutuvat – ainakin osittain. Mutta pysykö hiekka paikoillaan kalliorannalla aallokon noustessa?

”Aura haaveili omasta hiekkapoukamasta, sileästä rannasta ja merenpohjasta, jossa ei loukannut jalkojaan tai polviaan.”

Kaupungissa kasvaneet nuoret aikuiset eivät ole osanneet ennakoida luonnon mah-tia, sumua, sadetta, myrskyä, pimeyttä ja yksinäisyyttä. Suuri osa saariston asukkaista suhtautuu idealistisiin tulokkaisiin torjuvasti. Pariskunnan tueksi ja oppaiksi tulevat saaris-topappi Camilla ja kiinteistövälittäjä Timo.

Tapahtumat kuvataan Auran silmin; muut henkilöt jäävät statisteiksi suljetun piirin, saaren draamassa. Myös Henri jää etäiseksi, paikalla vierailevaksi taustahahmoksi. Tulokkaiden elämää saarella seurataan talven, kevään ja kesän ajan; kevään jälkeen mikään ei ole en-

nallaan. Parisuhde ei ole romaanin keskiössä; se tuntuu muuttuvan Auran sisäisen kehityksen takia, hänen unel-mansa romahtaa ja hän rakentaa sen tilalle uuden.

”Aura katsoi varpaitaan, sää-riään, vatsaansa, sormiaan, sillä hän oli syyllinen, yksin hän. Hän oli syyllinen vuotavaan kattoon ja valumajälkiin ruokailuhuoneen tapetissa, lupa-uksiin, joita ei ollut tehty toteutettaviksi.”

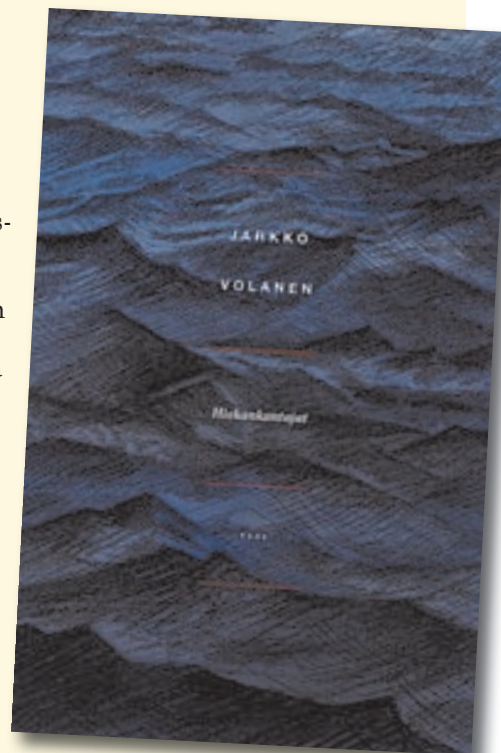
Sivuhenkilöitä tärkeämpi on saariston upea ja arvaamaton luonto, eläimet, kalliot ja puut. Ne ovat kestävämpiä kuin niiden keskellä elävät ihmiset. Aura tuntee avaruuden paremmin kuin meren, jonka äärelle hän on hakeutunut.

Tekijä luo hienovaraisin vedoin näyttämön, ristiriidan luonnon ja tulossa olevien tapahtumien välille. Romaanin alkuosa esittelee ympäristön, Auran varovaiset ensiaskeleet saarella ja talossa. Alkuosassa esitetyt vihjeet ja kerronnan aukot avautuvat tiheään tahtiin kirjan loppuosassa. Rakenne, ahdas tila ja etäisinä pysyvät sivuhenkilöt lähentävät romaania dekkareihin.

Kohtalokkaan tunnelman luominen suljetussa yhteisössä, keskitetty kerronta, tarkat havainnot ja lyyrinen, aisteihin vetoava kieli palkitsevat lukijaa, vaikka tarina unelmien hajoamisesta on varsin ennakoitava.

Hiekankantajat on helsinkiläisen Jarkko Volanen (s. 1971) esikoisromaan. Tekijä opiskelee kirjallisuustiedettä Helsingin yliopistossa. Kirjan kansiliepeessä kerrotaan hänen haaveilevan omasta saaresta ja kodista meren rannalla. **Elina Warstan** suunnittelema kirjan kansivaastaa hienostunutta kerrontaa.

Jarkko Volanen: Hiekankantajat. Teos 2017.

TEOS/HEINI LEHVÄSLAHO

Reportteri

TEKSTI: ERKKI AHONEN
KUVA: MTV

Kiertävä reportteri kohtaa matkatessaan monia tuttuja kasvoja julkisuudesta ja kyselee mitä heille kuuluu ja kuinka he huoltavat kuuloaan.

Ernest Lawson: Korvani lepäävät kotona

Monilahjakuus **Ernest Lawson** on tullut suurelle yleisölle tutuksi vuoden aikana: hän osallistui suosittuun *Putous*-ohjelmaan, jossa hän esitti afrikkalais-rovaniemelmäistä poptähti Abdul Tuiskua iskulauseella Mie floppaan! ja sijoittui vuoden sketsihahmokiipailussa toiseksi. Kesällä hän laittoi koko Suomen tanssimaan ohjelmassa *Hulahula Suomi*.

Oulunsalosta kotoisin oleva Ernest ”Erkku” Lawson opiskeli Helsingin yliopistossa kasvatustieteiden maisteriksi ja hän työskenteli ennen Putousta luokanopettajana espoolaisessa alakoulussa, mutta nyt näyttelijäntyöt ovat vieneet mennessään ja aikaa ei liikene opetustyöhön.

– Opettajan työssä pieni häly on jatkuvaa. Myös näyttelijäntyössä harjoitustilanteet tai kuvauspäivät ovat välillä täynnä hälyä.

– Olen opetellut työskentelemään hälyisäksikin ympäristössä. Jatkuva meteli johtaa kuitenkin päänsärkyyn, ja siksi pyrin päivittäin myös löytämään hiljaisen hetken.

Erkku nimeää hiljaiseksi paikakseen oman kodin.

– Siellä pystyn rauhoittumaan ja lataamaan akkuja. Vaikka olen suuri musiikin ystävä, en silti kuuntele musiikkia juurikaan kotona, vaan annan korvien levätä.

– Jo Suomen sisällä löytyy erilaista hiljaisuutta. Hiljaisuus ei ole sama asia kuin äänen puute. Minulle kaikista rentouttavain paikka sekä keholle että mielelle on järven äärellä, ja järviähän Suomessa riittää. Aaltojen ääni on hiljaisuutta, joka rentouttaa paremmin kuin tyhjässä huoneessa istuminen.

29-VUOTIAS ERKKU pitää korvatulppia mukana keikoilla ja pyrkii suojaamaan korvat parhaansa mukaan. Hän on soittanut vuosia rumpuja bändissä ja kuulonsuojaus tuli tutuksi ja erityisen tärkeäksi. Treenikämpällä volyymit nousivat vaarallisen korkeaksi.

Ernest Lawson nähdään *Älä jäädy* -ohjelmassa MTV3-kanavalla lauantaisin 16.9. klo 20 alkaen.

– Kuuloni on tutkittu viimeksi armeijan aikana. Silloin läpäisin kaikki testit. Edesmenneellä ukillani oli kuulolaite.

– Joskus, jos korvanapit ovat jääneet kotiin, niin keikkojen jälkeen korvani ovat jääneet hetkeksi soimaan. Parilla kaverillani on tinnitus. Sen pelossa olen pyrkinyt olemaan tosi tarkka oman kuuloni kanssa.

ERKKU ON INNOISSAAN syksystä, sillä silloin hän pääsee tekemään esityksiä, jotka syntyvät tässä ja nyt, etukäteen suunnittelematta. Yleensäkin mimiikka, ilmeet ja eleet kiehtovat häntä.

– Näyttelijälle selkeä artikulaatio on tärkeä, ja onneksi se on opittava taito. Varsinkin teatterissa äänen pitää kantaa selkeästi takariviin asti, ilman että joutuu huu-tamaan ja siten rasittamaan ääntään.

– Luvassa on erittäin työntäyteinen syksy, mistä olen tosi innoissani. Paljon on uusia haasteita ja motivoivia

tuotantoja. Ensimmäisenä niistä on Maikkarin syksyyn kuvattava ”Älä jäädy” -improvisaatio-ohjelma. Siinä minä, **Roope Salminen, Mikko Penttilä ja Veera Lehtinen** heittäydymme toinen toistaan kiperämpiin improvisaatiohaasteisiin. Improvisoimme sketsimäisiä kohtauksia, luomme biisejä tyhjistä ja varmasti mokailemme tätä kaikkea yrittäessä. Olen tehnyt vuosia improvisaatiota *Improryhmä Kolinassa*, ja nyt vihdoin pääsen tekemään tätä minulle rakkainta viihdemuotoa televisioon. En malta odottaa!

– Yleensä kärjistetään, että esimerkiksi eteläisessä Euroopassa ihmiset puhuvat paljon käsillään ja täällä jäyhässä Suomessa ei paljon elehdi. Oma kokemukse- ni on kuitenkin, että ilmeet ja eleet on merkittävä osa hyvää kommunikaatiota. Ehkä olen pyörinyt viimeaikoi- na liikaa näyttelijöiden seurassa, mutta kyllähän arki- nenkin kuulumisten kertominen muuttuu paljon mielen- kiintoisemmaksi, jos sen kertoo ilmeikkäästi.

Mieleen pälkähtää
Rummutus

Äänitorvi
Sade

Rouskutus

Kirkuminen
Kaiku

– Ernest vastaa

Lähtee yleensä minusta, kuulen jatkuvasti päässäni rytmejä ja melodioita joita sitten tapailen pöytää rummuttamalla.

Laulutunnit ja äänenhuolto.

Syksy, ei tarvitse lähteä ulos, vaan voi jäädä peiton alle, pissahätä.

Olen kovaääninen syöjä, opin armeijassa hotkimaan ruokani, ja se herättää välillä huvitusta muussa seurueessa.

Aiheuttaa päänsärkyä.

Laulajan paras ystävä, kaikki kuulostaa paremmalta kaikuisassa tilassa.

KUULOAUTON KYYYDISSÄ SUOMEN YMPÄRI

Kaverini Masa oli innoissaan. Hän oli nähnyt kesäkuun puolessa välissä Kuuloauton keskellä Rauman kaupunkia järjestötalon pihassa.

Sovitaanko, että en edes yritä kirjoittaa paljasjalkaisen raumalaisen Masan murteen partta. Siitä ei tulisi mitään. Mutta kivasti hän kiitteli ”oikke pal kiittoksi ny sul” tyyliin. Talvella tapasimme hänen kanssaan Helsingissä yllättäen. Nimittäin olimme toisistamme tietämättä katsomassa Yayoi Kusaman näyttelyä. Tietysti kohtasimme keskellä pallovalaisinkäytävää.

Ohjasin Masan ulos, sillä hänen äänenvolyyminsa täyttäisi hyvin häiritsevän melun tunnusmerkit.

– Niin Mats-ystäväni. Sinä olet aina paasanut, että on tultava Helsinkiin, jos aikoo saada apua kuulovaikeuksiin. Kuuntele nyt tarkkaan, niin et enää syyttele Kuuloliiton herroja ja rouvia stadikeskeisyydestä! Nimittäin olet väärässä. Pääset helposti kuuloseulontaan vaikka Raumalla.

Masa, eli Mats-Erik oli ihan kuin olisi lentävän lehmän nähnyt. Käveltiin näyttelystä ulos ja sohvalle. Avasin iPadin ja Kuuloliitto/tapahumat. Siellä oli vaikka mitä. Myös ilmoitus, missä päin Suomea Kuuloauto vierailee kesän 2017 aikana.. sieltä se löytyi Raumankin päiväys ja osoite.

– Niin, että stadin Valkoiseen taloon ei tarttis-kaan tulla, Masa kiusoitteli. Mutta kiusoittelu sikseen, koska hän olisi jo vuosia sitten voinut kävellä Rauman kuuloyhdistykseen, ja heti olisi tutkittu ihan kotikaupungissa, voisiko hänen kuulolleen tehdä jotakin. Jotta vaikka telkkarin äänet kuulisivat.

Dolce Vita selaili itsekin netistä, voisiko osua Kuuloautolle Loimaan lomaviikon aikana. Ja hyvin osuivat yhteen Dolcen ja auton aikataulut.

Samalla selvisi, että kuulonhuolto on ihan kaikkea muuta kuin Helsinkikeskeistä. Huonokuuloinen voi ilmoittautua lukemattomille kursseille tai leireille. On tuettuja kursseja huonokuuloisille ja heidän läheisilleen, vertaistukikursseja, retkeilyviikonloppuja ja jopa frisbeekurssi.

Suosittelin Masalle huonokuuloisten eläkeläisten sopeutumisvalmennusta Kuhmoisissa. Masa huitaisi kädellään ilmaan, niin kuin olisi jopa loukkaantunut...

Elokuun alussa tapasimme jälleen. Masa oli käynyt kesäkuussa Raumalla Kuuloautolla. Hänen kuulonsa oli seulottu ja todettu miehen kuulon alentuneen 45–50 prosenttia molemmista korvista.

Hänelle oli suositeltu julkisen terveydenhuollon kautta kuulokojetta molempiin korviin. Masa on ollut koko ikänsä hiukan turhamainen. Hän hipaisi hiukan hiuksia korvan taakse ja esitteli ylpeänä tuskin näkyviä silmukoitaan. – Nyt uskaltaa hakea eläkeläistansseissa friiduja lattialle. Jos vaikka lurittelisi korvaan muutaman sanan lemmeestä.

Masalle ja Maijoille pikkuisen valistuksen luritusta. Kuuloyhdistyksiä on melkein joka kaupungissa ja kuulo on alentunut jopa 750 000 suomalaisella. Kuulo goes to countryside, ei yksin Helsinkiin.

DOLCE VITA

Kuuroutuneiden viikonloppu 5.-7.5.2017

Kuuroutuneet viettivät tavallista juhlavammassa merkeissä vuositapaamistaan Espoon Nuuksiossa – tulihan täyteen 35 vuotta yhteistä historiaa ja edunvalvontaa. Haikean muistutuksen ajan kulumisesta saimme, kun tapahtuman avauksessa vietimme hiljaisen hetken pitkäaikaisen jäsenen **Mauno Kaipaisen** muistolle. Kuuloliiton tervehdyksen toi toiminnanjohtaja **Pekka Lapinleimu**. Hän kertoi mm. tilaisuudesta, jossa hän oli ollut luennoimassa suurelle joukolle terveyskeskuskääkäreitä, aiheenaan miten kohdata huonokuuloinen tai kuuroutunut vastaanotolla. Tuntuu hyvälle, kun asiantuntijalääkäri antaa tietotaitoaan näille suurten asiakasmäärien kanssa työskenteleville. Asiakkaat kun ovat aikanamme yhä enenevässä määrin ikäkuuloisia. Tämän päivän kehittyvä teknologia tuo esiin uusia innovaatioita myös kuulovammaisuuteen liittyen. Kirjoitustulkkaus, joka avasi monille jäsenillemmekin ovet auki kuulevien maailmaan, on saamassa rinnalleen uusia sovelluksia, kuten **Päivi Rainö** (Humanistinen ammatikorkeakoulu) luentonsa otsikoi: ”Puheentunnistus kirjoitustulkkauksen, tekstityksen ja arjen tukena”. **Kalle Palomäen** (Ääni Company) aiheena oli ”Mihin puheentunnistus perustuu?” ja **Juri Lukkarilan** (Aalto-yliopisto) ”Puheentunnistusteknologia keskustelun tukena: keskusteluavustin”. Näitä tutkimus- ja tuotekehittelyvaiheissa olevia ohjelmistoja ja laitteita ollaan ymmärrettävästi ajoittain testaamassa, jotta saadaan tilastoa ja faktaa niiden käytettävyydestä erilaisissa tilanteissa. Suunnittelijat tarvitsevat silloin juuri kuulovammaisten asiantuntemusta ja kuuroutuneet haluavat olla mukana testaamassa erilaisia koeversioita. Nykyaika antaa yhä tasa-arvoisemman mahdollisuuden kuulovammaiselle

elää yhteiskunnan riennoissa. Kuulovammainen ei ole enää puskafarssien huumorin kohde, vaan yhteiskunnan toimiva jäsen.

Viikonlopun aikana pidettiin myös kuuroutuneiden toimikunnan yleiskokous. Seuraavalle kolmevuotiskaudelle (2018–2021) toimikunnan puheenjohtajaksi valittiin **Sirpa Korkeamäki** sekä toimikunnan jäseniksi **Nina Antola**, **Jouko Halonen**, **Ilmari Halme**, **Maria Kananen**, **Liisa Sammalpenger** ja **Kalle Tervaskari**. Asiapitoisen ohjelman lisäksi saimme aimo annoksen kevyempää ohjelmaa. Näyttelijä **Eero Enqvist** esiintyi lausujana. Teemana oli rakkaus - eläinten rakkaus. Runot olivat ehkä vähemmän tunnettuja, mutta aivan huikeasti esitettyjä. Lisäksi **Tuula Haarala-Räisänen** järjesti meille hauskaa iltahjelmaa leikkien ja näytelmän muodossa.

Onnistuneen ja hallitun tapahtuman vieminen näin hyvään lopputulokseen ei onnistu ilman pätevää koordinaattoria. **Tarja Kaikkosen** rooli tukemassa toimikuntaa on aivan huippuluokkaa. Kiitos Tarja ja kuuroutuneiden toimikunta!

Kuuloauto Keuruulla

Kuuloauto vieraili jälleen 15.7. Keuruulla. Samanaikaisten markkinoiden yleisön vauhdittamana lähes 50 henkilöä kävi tutkituttamassa kuulonsa. Pitkän päivän tapahtuman järjestelyistä tarjoiluineen vastasivat **Marjatta Luomanperä** ja **Pekka Vuorela**.

Imatran Kuulon matka Pohjois-Saksaan 6.-15.5.

Imatran Kuulon yhdeksäs pidempi matka suuntautui Pohjois-Saksaan. Meitä oli 26 matkalaista ja kuljettaja. Mukana kaksi tulkkia, toinen kirjoitti ja toinen viittoi. Porukka oli hyvin yhtenäistä, vaikka meitä oli kuudesta eri pitäjästä.

Ensimmäinen yö meni laivalla ja toinen oltiinkin jo Lyypekissä. Sieltä matka jatkui Berliiniin ja oppaaksi saimme saksalaissyntyisen hyvin suomea puhuvan naisen. Häneltä eivät tiedot loppuneet, kun kiertelimme Berliiniä ristiin rastiin. Tuskin missään muualla Saksassa vastakohdat kohtaavat niin lähellä toisiaan kuin pääkaupunkialueella: vihreä ja alkuperäinen Brandenburg sulkee sisäänsä sykkivän suurkaupungin.

Matka jatkui Berliinistä Potsdameen, jossa teimme kaupunkikierroksen. Sitten vuorossa oli Sanssoucin linna, prinssi Frederikin kesäpaikka. Cecilienhofin linnassa pidettiin toisen maailmansodan jälkeen Potsdamin konferenssi. Kolmas linnakierros tehtiin Schwerinin linnaan. Lopuksi tutustuimme Kielin kanavaan, joka yhdistää Pohjanmeren Itämereen.

Tietoa tuli runsaasti, kaikkea ei pystynyt edes omaksumaan. Laivalla oli vielä viimeinen kokoontuminen ja miehet kajauttivat äitienpäivän kunniaksi yhteislaulun Tuonne taakse metsämaan. Kiitoksia sateli onnistuneesta matkasta, mikä tietysti herkisti mieltä. Tämä oli se vihonviimeinen matka! Kuitenkin porukka suunnitteli ensi kevääälle matkaa Ruotsin ja Tanskan kautta Englantiin... Saapa nähdä.

TEKSTI JA KUVA: JAAKKO ALAMOMMO

Kuuloauto matkasi Lappiin

Kuuloauton Lapin kiertue rantautui lukuisine apuvälineasiantuntijoineen Kemiin. Kuuloauton täyttöasteeksi muodostui lähes 100 prosenttia. Kuuloseulat saivat yllilääkäri **Elina Rytsölän** arvion ja useille kävijöille annettiin lähete LPKS-kuuloasemalle. Näin asiakas välttyy terveyskeskusbyrokratialta.

Elina Rytsölän ikäkuulosta ja kuulovammoista pitämä luento keräsi runsaan ja aktiivisen keskustelijoiden joukon. Elina sai runsaat ja lämpimät kiitokset asiantuntevuudesta ja innostavasta tyylistä tuoda tärkeä asia esiin. Ihmetystä herätti käydyssä keskustelussa: ”Eikö pumpulipuikolla saakaan rassata korvia?” Ei.

Kuuloautolla oli Lapissa yhteensä seitsemän etappia. ”Poron kusemia” kilometrejä kertyi runsaasti. Kuuloauton matka Kemistä jatkui ahkeran toimijan **Pauli Leskisen** kuljettamana kohti Sodankylää ja päätösetappia Rovaniemeä.

TEKSTI: LIISA RYTKY

Pyhäjokilaakson Kuuloyhdistys

Pyhäjokilaakson Kuuloyhdistys vietti Kuuloliiton syntymäpäivää Oulaisissa **Olavi Saukon** pihalla. Siellä saimme ihastella talon isännän betonista tekemiä pat-saita, joita oli yli 20. Tekijän mukaan ne kaikki kertovat eletystä elämästä.

Ilma oli tosi kylmä, vain +4 astetta. Meillä oli tarkoitus viettää tapahtumaa myös Suomi 100-hengessä, ja siksi naisilla oli sinivalkoiset kukat hatuissaan. Pääsimme tuulta ja viimaa pakoon autotalliin, joka oli järjestetty kokoontumista varten. Siellä söimme eväitä, ratkoimme ryhmissä sanontoja sekä lauloimme kansanlauluja. Pieni jumppatuokio lämmitti ulkona kylmenneitä jäseniämme.

Eräs mukana olleista sanoikin osuvasti: ”Katsoin seinäkalenterista, että on kesä, mutta unohdin katsoa ulkolämpömittaria.” Arpajaisten jälkeen yhdessäolon päätteeksi lauloimme Suvivirren Turun murteella. Se kaikuikin tosi upeasti pohjoispohjalaisten laulamana.

Kuuloauto markkinahumussa

Kuuloauto ja Rovaniemen Kuulo ry saivat hyvää näkyvyyttä, kun yhdistys lyöttäytyi mukaan Rovaniemen Wanhoille markkinoille elokuisena viikonloppuna. Markkinat järjestetään täysin vapaaehtoisvoimin ja organisaatiossa ei ole palkallisia työntekijöitä. Mukana oli yli 150 kojua. Sää suosi ja kansaa virtasi paikalle.

Puheenjohtaja Janne Alkki ja sihteeri ja rahastonhoitaja Tiina Vanhanarkaus esittelevät uutta standia.

Kuuloauto saavutti Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan

Kuuloauto lähti kiertämään Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntaa 21.8. alkaen. Kuuloauto pysähtyi 15 paikkakunnalla.

Vaalassa lettumestarina toimi yhdistyksen puheenjohtaja Valto Karhu.

Pudasjärvellä yhdistys tarjosi vohvelikahvit kuulontestauksen "jälkiruokana".

Isossa teltassa tarjottavaa laittavat esille vas. Sirkka Olsbo, Valto Karhu ja Annikki Siira.

Juhlahengessä Parkanossa

Parkanon kaupunki viettää 150-juhlavuotta. Eri toimijat ja yhteistyöverkostot rakentavat juhlavuoden ohjelmaa. Yhteisöllisyys on valittu juhlavuoden kantavaksi voimaksi. Yksi tapahtuma muiden joukossa on kuuloauton saapuminen Parkanoon.

Kaupungin sivistystoimenjohtaja **Harri Hiitillä** on kiireinen työpäivä, mutta hän oli raivannut allakastaan käynnin kuuloseulaan.

– 1970-luvulla kuulonsuojaus ei ollut vielä kovin kehittynyttä. Työskentelin aiemmin opettajana ja rehtorina meluisassa kouluympäristössä. Olen pohtinut näitä asioita ja hieman olen havainnut kuulossani laskua.

Parkanon rakennetaan uutta modernia koulukampusta yli 750 oppilaalle. Opinaho kokoaa kaikki koulusteet esikoulusta lukioon. Rakennus valmistuu syksyllä 2019.

– Kampuksesta tulee muunneltava oppimisympäristö. Ruokasalin on keskiössä ja siinä on tavoitteena ennaltaehkäistä meluhaittoja juuri muuntelun avulla.

Harri Hiitti nostaa hattua Ylä-Satakunnan Kuuloyhdistykselle.

– **Asko Reentie** ja **Matti Taanila** ovat luoneet verkostoja kouluihin ja vakuuttaneet niin opettajat, minut kuin oppilaatkin. He tekevät vapaaehtoistyötä sydämelä ja sielulla.

– Kuulonsuojelusta valistaminen on erityisen tärkeää ja murrosikäisten nuorten kohtaaminen haasteellistakin.

Arvostan suuresti yhdistyksen tekemää ennaltaehkäisevää valistuslutyötä.

Parkano on vajaan 7 000 asukkaan kaupunki.

– Meillä on erinomaiset palvelut, turvallisuutta ja kuulon kannalta luonnonrauhaa, kuten Natura-alue Seitsemisen kansallispuisto.

– Yksi vilkkaimmista teistä on valtatie 3, joka kulkee huoltoaseman ohi. Siinä huristaa erikoisajoneuvoja ja raskasta kalustoa suurilla tehoilla. Meluvalleja on rakennettu jonkun verran

Parkanon sivistystoimenjohtaja Harri Hiitti kävi myös kuuloseulassa.

– Arvostan Parkanosta hyviä liikenneyhteyksiä, kuten junan hyödyntämistä ja kulkuyhteyksiä lentokentälle. Helsinkiin pääsee täältä hyvin elämän sykkeeseen.

Kuuloauton ovi kävi tiuhaan Parkanossa

Kuuloauton saapuminen paikkakunnalle otettiin ilolla vastaan. Yhdistyksen puheenjohtaja Asko Reentie ja sihteeri Matti Taanila jututtivat asiakkaita.

– Olemme toiveikkaita, että soten myötä palvelut säilyvät maakunnassa ja kuulopalvelut pysyvät nykyisellään.

– Huomenna menemme Kihniöön. Autolle tulijoita riittää, sillä varauslista on jo täynnä, miehet toteavat.

Korvalääkäri **Elina Rytsölän** luento keräsi Parkanon kaupungintalolle hyvin väkeä. Yhdistyksen puuhanaiset **Kaija Järvenmäki** ja **Leena Westerlund** vastasivat kahvituksesta, **Ritva Markkola** Kihniössä.

– Kuuloseulassa kävi tänään 40, sanovat seuloja tehneet **Anja Lukkala** ja **Jouko Nygren**. Kuntoutussihteeri **Krista Heiniö**, alun perin parkanolainen itsekin, tulkitsi seulan tuloksia asiakkaille.

Asko ja Matti myhäilivät tyytyväisinä päivän päätteeksi. Sää suosi ja asiakkaita riitti.

Ylä-Satakunnan yhdistyksen aktiivit vas. Asko Reentie ja Matti Taanila.

Kuntoutuskurssit 2017

www.kuuloliitto.fi/fin/kuntoutus

Lasten ja nuorten kuntoutus

Sopeutumisvalmennuskurssit, perhekurssit/ Kela

Kuulovammaiset alle kouluikäiset lapset, Kelan kurssi nro 61902:
6.-10.11.2017

Kuntoutuskurssit, perhekurssit/ Kela

Kelan kurssi nro 61890:
1. jakso 23.-27.10.2017,
2. jakso 26.2.-2.3.2018 ja
3. jakso 8.-12.10.2018

Moniammatillinen yksilökuntoutus, perheet/ Kela

Perheet voivat hakea Kelalta myös harkinnanvaraisen tai vaativan kuntoutujan yksilöllisiä kuntoutusjaksoja.

Vuodesta 2018 alkaen Kuulo-Auris toteuttaa Kelan kuntoutusjaksoja yksilöllisistä päätöksistä koostuista ryhmistä. Kela tekee kuntoutuspäätöksen vuodeksi eteenpäin ja Kuulo-Auris Oy räätälöi jaksoiden ajankohdat perheen kanssa.

Syksyllä alkavat lasten ja nuorten perheiden yksilökuntoutusjakso:

- 18.-22.9.2017
- 2.-6.10.2017
- 23.-27.10.2017
- 6.-10.11.2017
- 20.-24.11.2017

Monimuotoryhmäterapia: Kyseessä ryhmämuotoinen avoterapia, jota puheterapeutti ja musiikkite-

rapeutti ohjaavat yhdessä Kelan kuntoutuksena. Yli 4-vuotiaat kuulovammaiset lapset, joilla on Kelan vaativan kuntoutuksen status. Ryhmä kootaan eri lasten kuntoutuspäätöksistä. Ryhmässä on 4-6 lasta 10 - 40 kertaa á 60-90 min. Kuntoutukseen haetaan Kelan päätös kuntoutusvastuutahon suosittelemana kuntoutussuunnitelman ja kuntoutustarpeen mukaan. Kuntoutuksen aikana kuntoutujille on tarjolla puhe-musiikkikuntoutusta kuuntelun ja kielellisten taitojen tueksi sekä vertaistukea ja vanhemmille omaa ohjausta. Ryhmään mahtuu vielä mukaan!

Aikuisten kuntoutus

Aikuisten yksilölliset kuntoutusjakso kuulo- ja kuulonäkövammaisille kuntoutujille: Asiakkaat voivat hakea Kelalta **harkinnanvaraisen** kuntoutujan moniammatillisia yksilökuntoutusjaksoja. Kela tekee kuntoutuspäätöksen yleensä vuodeksi eteenpäin. Jaksoiden ajankohdat sovitaan asiakkaan ja Kuulo-Auriksen kanssa yhdessä siten, että Kuulo-Auris kokoa harkinnanvaraisista aikuisista kuntoutujista ryhmiä, jotta vertaistuki jaksoilla toteutuu. Omaisen / omaisten osallistuminen jaksoille on tärkeää. Perusteet omaisen osallistumiselle tulee mainita Kelan hakemuslomakkeessa sekä lääkärin suosituksessa (B-lausunto).

Kuulo-Auris Oy:n kuntoutuksen on mahdollista ottaa myös muiden tahojen lähettämiä tai itse maksavia kuntoutujia.

Syksyllä alkavat aikuisten yksilölliset kuntoutusjakso:

- 1. jakso 11.-15.9.2017**
- 2. jakso 11.-15.12.2017
- 3. jakso 9.-13.4.2018 **Täynnä!**

- 1. jakso 9.-13.10.2017**
- 2. jakso 5.-9.2.2018
- 3. jakso 20.-24.8.2018

- 1. jakso 13.-17.11.2017**
- 2. jakso 5.-9.3.2018
- 3. jakso 10.-14.9.2018

Koulutus

Kuulo-Auriksen työryhmä räätälöi kuuloalan ammattilaiskoulutuksia opetushenkilöstölle, työterveydelle ja perheiden palveluille toteutettavaksi ympäri maata joustavasti. Sekä ohjelma että keskustelijat ja esiintyjät valitaan kuulijoiden tarpeiden mukaan. Kysy lisää koulutuspaketeistamme! www.auris.fi/koulutus

- **Opettajien ja koulunkäynnin ohjaajien koulutuspäivä 29.11.2017**
- **Päivähoitohenkilöstön koulutuspäivä 30.11.2017**
- **Lasten ja aikuisten kuntoutusohjaajien koulutuspäivät 15.-16.1.2018**

Lisätietoja: Kristiina Laakso
p. 050 5118 046,
Marianne Montonen p. 044 752 5568
kristiina.laakso@auris.fi,
marianne.montonen@auris.fi
Kuulo-Auris Oy
Ilkantie 4, 00400 Helsinki
<http://www.auris.fi>
www.facebook.com/kuuloauris
Kelan sivut: www.kela.fi

Kopolan kurssikeskus

Huonokuuloisten eläkeläisten sopeutumisvalmennuskurssit

- * 25.–29.9.2017
- * 16.–20.10.2017
- * 30.10.–3.11.2017

Kurssi on tarkoitettu kuulokojetta käyttäville kuulonkuntoutusta tarvitseville huonokuuloisille eläkeläisille ja heidän perheenjäsenilleen. Kurssi pyrkii edistämään huonokuuloisen toimintakykyä ja kuulovamman huomioimista jokapäiväisessä elämässä. Ohjelma sisältää kojeenkäytön opetusta, apuväline-esittelyä, kommunikaatio-opetusta, ryhmäkeskusteluja ja kuulovammaan liittyviä luentoja. Valinnassa etusijalla ovat ensikertalaiset. Kurssille haetaan Kopolan omalla hakemuslomakkeella. Kurssin kustantaa STEA/SVOL

Viitotun puheen ja kokonais-kommunikaation kehittämiskurssi.

- * 13.-17.11.2017

Kurssi on tarkoitettu vaikeasti huonokuuloisille ja kuuroutuneille ja heidän omaisilleen, jotka tahtovat oppia viitottua puhetta huulilta-luvun tueksi. Kurssille haetaan Kopolan omalla hakemuslomakkeella. Kurssin kustantaa STEA.

Lomatoimintaa Kopolassa

Tuetut lomat teemalla: Virkistystä, vertaistukea ja elämänvoimaa

- * 2.–7.10.2017

Tuetut lomat on tarkoitettu huonokuuloisille aikuisille ja heidän omaisilleen. Tavoitteena on kuulovammaan liittyvän tiedon ja vertaistuen tarjoaminen, liikunnallinen aktiivointi, virkistys, retket, kädentaidot ja lepo. Omavastuuosuus on 50 euroa/hlö/lomapaketti. Hintaan kuuluu täysihoito ja ohjelma. Matkat omakustanteisesti. Tuetulle lomalle haetaan Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n kautta (Mannerheimintie 31 B 20, 00250 Helsinki), p. 010 2193 460, lomat@mtlh.fi Hakemuksen tulee olla perillä kolme kuukautta ennen loman alkua ja omavastuuosuus tulee olla maksettuna eräpäivän mukaan.

Itsemaksettavat lomat ja viikonloput

Nämä on tarkoitettu kaikille kiinnostuneille. Lomatapahtumien hintaan kuuluvat ruokailut, majoitus ja opetus. Hinta vaihtelee 100 ja 200 euron välillä riippuen tapahtuman kestosta ja tyypistä. Ilmoittautuminen Kopolaan. Kesäpäivät sisältävät linavaatteet. Viikonloppuihin ei sisälly linavaatteita mutta ne voi saada 15 euron lisähintaan Kopolasta tai tuoda itse. Viikonloput alkavat perjantai-iltana, jolloin on iltapala ja saunominen.

50+ virkistysviikonloppu

13.-15.10.2017 100€
Vetäjänä Päivi Pöntys

Viitotun puheen viikonloppu

27.–29.10.2017, 100 €
Vetäjänä Sanna Lehtoväre

Some-viikonloppu

10.–12.11.2017, 100 €
Vetäjänä Eija Isaksson

Neulontaviikonloppu

17.–19.11.2017, 100 €
Vetäjänä Irma Liimatainen

Kekri (Sadonkorjuun juhla)

24.–26.11.2017 100 €
Vetäjänä Kaija Latva-Koivisto.

Jouluaskarteluviikonloppu

8.–10.12.2017 100 €
Vetäjinä Pirjo Hakanen.

Yhteystiedot

Kuuloliitto ry, Kopolan kurssikeskus
Velisjärventie 50, PL 11,
17801 Kuhmoinen,
03 5522 111, 040 7703803,
Ulla Salonen,
ulla.salonen@kuuloliitto.fi
Kotisivut: www.kopolakuhmoinen.fi
Facebook sivut: Kopola Kuhmoinen

Alueelliset sopeutumisvalmennuskurssit

Syksyn alueellisille sopeutumisvalmennuskursseille on hakuaika parhaillaan käynnissä. Kaksi kurssista on suunnattu ikääntyneille kuulokojeen käyttäjille ja yksi on tinnituspainotteinen kurssi. Kurssipaikkakunnat ovat:

- 17.- 18.10.2017 Kalajoki, Kylpylähotelli Sani
- 7.- 8.11.2017 Järvenpää, Scandic Järvenpää
- 29.- 30.11.2017 Vantaa, Original Sokos Hotelli Vantaa (Tinnituskurssi)

Kurssilla käsitellään kuuloa ja sen vaikutusta toimintakykyyn. Osallistujat saavat valmiuksia kuulokojeen käyttöön, tietoa kuulon apuvälineistä, kommunikaatiomenetelmistä ja tulkkaukspalvelusta. Vertaiskeskustelut huonokuuloisuudesta, läheisten kokemuksista ja arjessa selviytymisen keinoista ovat olennainen osa kurssiohjelmaa.

Kurssit sisältävät kahden päivän kurssiohjelman ja puolen vuoden kuluttua järjestettävän jatkotapaamisen, jonka ajankohta sovitaan kurssilla. Majoitus on kahden hengen huoneessa täysihoidolla. Kurssit järjestetään STEAn tuella ja ne ovat osallistujille maksuttomia. Matkakuluista osallistujat vastaavat itse.

Lisätietoa ja hakemukset www.kuuloliitto.fi/Palvelut/Koulutukset ja kurssit/kuntoutussihteeri Maria Timonen p. 0400 903 407, maria.timonen@kuuloliitto.fi Hakemukset lähetettävä kuukautta ennen kurssin ajankohtaa osoitteella: Kuuloliitto ry, PL 1188, 70211 Kuopio. Kaikille hakijoille ilmoitetaan kurs-sivalinnasta kirjeellä. Valinnassa etusijalla ovat hakijat, jotka eivät aikaisemmin ole osallistuneet kuulon sopeutumisvalmennukseen.

tiedottaa

Kopolan elokuvafestivaali häikäisi tasokkuudellaan

– Kerrassaan upea kokonaisuus. Jopa tasokkaampi kuin viimekesäinen. Näin kommentoivat monet Kopolan elokuvafestivaalilla mukana olleet.

Elokuun ensimmäisellä viikolla pidetty festivaali järjestettiin nyt toisen kerran. Edelliskesästä poiketen tapahtuma oli kaksiosainen. Tiistaista torstaihin syvennyttiin elokuvanteon saloihin elokuvapajassa, kun loppuviikko perehdyttiin suomalaisen elokuvan piirteisiin seminaarissa. Molempiin osioihin liittyi paljon näytäntöjä sekä keskusteluja elokuvien annista.

Elokuvapajassa kurssilaiset valmistivat historiallisen lyhytelokuvan, joka kertoo Kopolan talon tarinan ja samalla palan Kuhmoisten historiaa. Aittarakennuksen hirsiseinäiseen tilaan järjesteltiin kuvauspaikka, joka tarjosi illuusion 1800-luvun tuvasta.

Elokuvapajan vetäjänä toimi ohjaaja **Jorma K. Leh-**

tonen, legendaarisen Mikko Niskasen pitkäaikainen työtoveri ja ystävä. Kurssilla käytiin läpi elokuvanteon periaatteita käytännön harjoituksin. Osa kurssista pidettiin Pihlajakosken elokuvakylässä, entisessä Mikko Niskasen studiossa.

Kurssilaisten ikähaarukka vaihteli 12 ja 80 vuoden välillä.

Osanottajien kuopus **Venla Hovi** Kouvolasta kertoi olleensa kiinnostunut leikkauksesta, jossa kaikki ikään kuin miksataan yhteen ja luodaan hyvin toimiva kokonaisuus.

Toivo Vertanen Porvoosta puolestaan tunnusti olevansa oikea elokuvafani. Hän kertoi katsovansa elokuvia lähes joka ilta, mutta ei ollut itse aikaisemmin osallistunut niiden tekoon.

Ulla Lahtista Orivedeltä taas kiinnostivat kuvakoot ja niiden merkitys.

Perjantaista sunnuntaihin järjestetyssä elokuvaseminaarissa luotiin läpileikkaus kotimaiseen elokuvaan →

Elokuvaharrastajien tapahtuma järjestettiin Kopolassa vapaaehtoisvoimin. Kuvassa vasemmalta istumassa Ulla Virta-Rämö, Venla Hovi, Maire Paltare ja Jukka Rasa. Takana seisomassa Leila Pulkkinen (vas.), Tiina Uotila, Kirsi Mikkonen, Pekka Schering, Elina Rytsölä, Hannu Nuuttila ja Kari Kanerva.

kolmen merkittävän ohjaajan kautta. Keskeisiä nimiä olivat **Teuvo Tulio**, **Mikko Niskanen** ja **Aki Kaurismäki**.

Päävastuun seminaarin vetämisestä kantoi Tallinnan yliopiston elokuvainstituutin professori **Jarmo Valkola**, joka esitteli ohjaajat ja heidän tuotantonsa sekä juonsi päivän teemaelokuvan yhteydessä käydyt paneelikeskustelut.

Keskusteluihin osallistui koko joukko alan huippunimiä, mm. **Aki Kaurismäen** luottonäyttelijä **Kati Outinen** oli mukana koko seminaariajan. Cannesin elokuvajuhlilla Ranskassa ja kolmella naispääosa-Jussilla kotimaassa palkittu Outinen kertoi näyttelijän työstään ja muisteli elokuvien tekoa Kaurismäen kanssa.

Outinen on kantanut viime aikoina huolta keski-ikäisten naisnäyttelijöiden työllistymisestä. Hänen mukaansa 45–65-vuotiaille naisille ei oikein tahdo löytyä rooleja.

Kotimaassa ja ulkomailla palkittu ohjaaja ja käsikirjoittaja **Kaisa Rastimo** oli niin ikään mukana seminaarissa. Hänen tunnetaan erityisesti rakastetusta lastenelokuvaklassikostaan Heinähattu ja Vilttitossu.

Mikko Niskasen ohjaamassa Nuoruuteni savotat -elokuvassa **Kalle Päätaloa** näytellyt **Ari-Kyösti Seppo** kävi Kopolassa sunnuntaina. Paneeleihin osallistuivat myös jämsäläinen freelancer-toimittaja **Risto Hakola** sekä Kuhmoisissa asuvat pukusuunnittelija **Mariella Rauhala**, kotiseutuneuvos **Seppo Unnaslahti** ja paikallisen kulttuuriyhdistyksen puheenjohtaja **Risto Ojala**, joka toimi aikoinaan Kopolan kurssikeskuksen ensimmäisenä johtajana. Kuuloliiton varapuheenjohtaja **Antero Penttinen** nosti keskusteluissa esiin tavallisen katsojan näkökulman.

Elokuva festivaaliviikon teemana oli Suomi 100 vuotta – elokuva osana kansallisen kulttuurin, historian ja muistin perintöä. Tapahtuman suojelijana toimi presidentti **Tarja Halonen**, jonka lähettämä tervehdys luettiin seminaariosuuden avajaisissa.

Kopolan kannatusyhdistyksen puheenjohtaja, festivaalin vetäjä ja seminaarin juontaja **Maire Paltare** oli

Professori Jarmo Valkola kantoi vetovastuun seminaarissa.

Festivaaliviikon perjantai huipentui Mies vailla menneisyyttä -elokuvaan, jossa naispääosaa näytteli Kati Outinen (takana keskellä). Elokuvan oli valinnut presidentti Tarja Halonen. Professori Jarmo Valkola esitteli elokuvan ennen näytännön alkua Kuhmollassa.

tyytyväinen viikon antiin, vaikka osanottajia olisi toki mahtunut enemmänkin.

- Ilmeisesti aika myöhäinen ajankohta ja sateinen loppuviikko verottivat paikallisten- ja kesäasukkaiden määrää. Mutta kyseinen ajankohta oli ensimmäinen vapaa viikko koko kesänä.

Paltare toivoi, että tapahtuma saisi jatkossa leveämmät hartiat myös taloudellisen vastuun osalta. Kannatusyhdistyksen yhteistyökumppaneina olivat tapahtuman järjestelyissä Kuuloliitto, Kuhmoisten kunta sekä paikalliset kulttuuri-, kotiseutu- ja harrastajateatteriyhdistykset.

Kopolan elokuvafestivaali kiinnosti kovasti valtakunnallista ja alueellista mediaa. Esimerkiksi Ylen Keski-Suomen alueuutiset arvotti tapahtuman ykkösaiheekseen, kuten sanomalehti Keskisuomalainen kulttuurisivuillaan. Myös Ylen aamu-tv:ssä haastateltiin Maire Paltarea aiheen tiimoilta. Niin ikään Jämsän Seutu ja Kuhmoisten Sanomat noteerasivat tapahtuman.

Maire Paltare oli tyytyväinen festivaalin taiteelliseen antiin. Hän toivoi, että järjestelyvastuu saataisiin jatkossa leveämmille hartioille.

Ilmoitustaulu

Tinnitusyhdistys ry:n syysvuosikokous

Aika 14.10.2017, klo 13.00

Paikka LINK Lahden järjestökeskus (ent. Invakeskus),
Hämeenkatu 26 A, 15140 Lahti

Asiat Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen
13 §:ssä mainitut syysvuosikokoukseen kuuluvat
asiat.

Jokainen yhdistyksen jäsen on tervetullut
kokoukseen. Kahvitarjoilu.

Suomen Tinnitusyhdistys ry:n hallitus

Kutsu Kuuloliitto ry:n liittokokoukseen 21.-22.10.2017

Kuuloliitto ry:n varsinainen liittokokous pidetään 21.–
22.10.2017 Helsingissä Valkeassa talossa, Ilkantie 4. Koko-
uksessa käsitellään liiton sääntöjen 14 §:ssä mainitut asiat.
Lisäksi kokouksessa on käsiteltävänä liittovaltuuston kevät-
kokouksessa 2017 hallituksen valmisteluun antamat asiat,
hallituksen selonteko Kopolan kurssikeskuksen kehittämi-
sestä sekä kurssikeskusta koskevista jatkotoimenpiteistä
päättäminen.

Kokousedustajien valtakirjat tarkastetaan kokouspaikalla
lauantaina 21.10. klo 9.00–12.00. Kokous alkaa klo 13.00. Sitä
ennen on Valkean talon ravintolassa tarjolla lounas klo 11.00
alkaen. Kokouksen arvioidaan päättyvän lauantaina noin klo
17.30.

Sunnuntaina 22.10. kokous alkaa klo 10.00 ja sen arvioidaan
päättävän klo 16.00 mennessä. Kokouksen asiapaperit lähe-
tetään yhdistyksille viikolla 38.

Majoittuminen ja lauantaipäivän illallinen järjestetään hotel-
li Haagassa, lähellä Valkeaa taloa.

Olettehan muistaneet ilmoittaa yhdistyksenne viralliset ko-
kousedustajat ja tehdä majoitusvaraukset hotelli Haagaan.
Ilmoittautumisaikahan meni umpeen jo 31.8.

Lisätietoja liittokokouksesta antaa Anne Wicht-Kvarnström,
puh. 040 5454 705, sähköposti anne.wicht-kvarnstrom@
kuuloliitto.fi

Tervetuloa liittokokoukseen!
Liittohallitus

Kopola kutsuu jouluun 23.12. - 26.12. 2017

Vietetään jälleen joulu aatonaatosta tapaninpäivään Kuulo-
liitto ry:n kurssikeskus Kopolassa, entisessä kappalaisen pap-
pilassa Kuhmoisissa, os Velisjärventie 50, 17800 Kuhmoinen.
Jouluun saavutaan aatonaattona 23.12. klo 14 mennessä, ja
kotiin palataan tapaninpäivänä. Tarjoamme rauhallisen ympä-
ristön ja täysihoidon maittavine aterioineen sekä kuunte-
lun kannalta esteettömät tilat (induktiosilmukajärjestelmä
ja kirjoitustulkkaukset). Voimme unohtaa arjen kiireet, tehdä
yhdessä viihtyisän joulun, ulkoilla ja nauttia kauniista maa-
laisympäristöstä. Tarkemman ohjelman lähetämme joulun
varanneille vahvistuskirjeessä.

Käytettävissämme on kahden hengen huoneita sekä kolme
hyvin pientä yhden hengen huonetta. Kahden hengen huo-
neissa wc, suihkutilat ovat käytävällä. Lisäksi käytössämme
rantasauna, jonka remontti on nyt valmis, toisin kuin viime
jouluna. Lisäksi meillä on kolme yksilöllistä aittamajoitustilaa
suuremmalle ryhmälle. Näihin voimme sijoittaa myös eläin-
vieraita

Majoitus täysihoido 340 e/hlö kahden hengen huoneessa.
Jos haluaa majoittua kahden hengen huoneeseen yksin,
perimme siitä 180 euron lisämaksun.

Otamme vastaan enintään 20 vierasta. Täytämme paikat
varausjärjestyksessä. **Varaukset 15.10. mennessä.** Yhteys-
tiedot: maire.paltare@gmail.com tai 0440 500974 (ainoaas-
taan ja vain tekstiviestein) tai maapostitse os. Maire Paltare,
Torisevantie 2 A 1, 34800 Virrat.

Kopolan joulun järjestää Kopolan Kannatusyhdistys ry.

Kuuloliitto ry – jaettavat apurahat

Syksy 2017

Kuuloliitto ry julistaa haettaviksi apurahoja vuosille 2017–
2018 opintomatkojen, opiskelun sekä tutkimustyön tukemi-
seksi. Apurahat on tarkoitettu:

- * kuulovammaisille opiskelijoille sekä
- * kuulovammaisten lasten hyväksi työskenteleville ja
- * kuulovammaisia lapsia koskevan tutkimustyön
tukemiseksi.

Avustettavan opinnäytetyön tulee olla vähintään ammat-
tikorkeakoulututkintoon liittyvä päättötyö tai yliopisto- tai
korkeakoulututkintoon liittyvä pro gradu tai diplomityö.

Tutkimushankkeelta edellytetään lisensiaatti- tai väitöskir-
jatason tutkimusta tai muuta tieteelliset kriteerit täyttävää
laajaa tutkimusta tai selvitystä.

Apurahaa haetaan erillisellä lomakkeella. Lomake ja tarkem-
mat ohjeet apurahan hakemiseksi ovat saatavilla osoittees-
sa: <https://www.kuuloliitto.fi/kuuloliitto/apurahat/>

Hakemukset tulee toimittaa 16.10.2017 mennessä postitse
osoitteeseen: Kuuloliitto ry, Ilkka Sivula, Ilkantie 4,
00400 Helsinki

HUOM! Hakemukset skannataan, joten materiaalia ei tule
nitoa yhteen.

Kuulolaiteparistokauppa.fi

– asiantuntijasi kuulolaiteparistoissa!

✓ **Nopea toimitus!**
3-4 päivää.

✓ **30 päivän avokauppa/**
vaihto-oikeus!

✓ **Ei laskutusmaksua!**

✓ **Toimituskulut 1,95 €**

Sähköposti:
info@kuulolaiteparistokauppa.fi
www.kuulolaiteparistokauppa.fi

TILAA NÄIN: Täytä tämän sivun lomake. Leikkaa se irti ja postita. Et tarvitse kirjekuorta.
Voi tehdä tilauksen myös sivulla www.kuulolaiteparistokauppa.fi

1 Ilmoita montako pakkausta kutakin mallia haluat tilata. Hinnat sisältävät alv:n.
(1 pakkaus = 6 paristoa)

Malli: A10
Värikoodi: keltainen
2,95 €
Lkm: ____ pakk

Malli: A312
Värikoodi: ruskea
2,95 €
Lkm: ____ pakk

Malli: A13
Värikoodi: oranssi
2,95 €
Lkm: ____ pakk

Malli: A675
Värikoodi: sininen
2,95 €
Lkm: ____ pakk

Malli: A675P
(implantti)
3,95 €
Lkm: ____ pakk

2 Täytä nimi, osoite ja henkilötunnus.

Henkilötunnus vaaditaan laskulla ostamiseen.
Jos tilaat sivustoltamme, valittavanasi on eri maksuvaihtoehtoja.

Henkilötunnus: -

Nimi: _____ Puh. _____

Osoite: _____

Postinumero ja -toimipaikka: _____

A PRIORITERT
PRIORITAIRE

IBRS/CCRI NO: 20444882

NE PAS AFFRANCHIR
NO STAMP REQUIRED

REPLY PAID/RÉSPONSE PAYÉE
SWEDEN/SUÈDE

Accessory Line International Sweden AB
SE-802 08 Gävle
Sweden

**Eivät
sisällä
elohopeaa**

LAHDEN OOPPERA

Suomi
Finland
100

Laulurooleissa

Juha-Pekka Mittonen (Vaino), Kimmo Turunen (Ilmari)
Pirjo Leppänen (Pohjan neiti), Anne Korpelainen (Louhi)
Lahden Oopperakuoro

Kalevalaisen seikkailuoopperan viitto

Lauetaan Viittoen -kuoro Raija Lihr-Viikinniemen johdolla

Ohjaus: Jerro Grundström

Musiikkinjohto ja säestys: Jenna Ristilä

3D-videolavasteet: Toni Haaranen/Mörkövalo

Lahden Pikkuteatteri, Loviisankatu 8
klo 19.00

la 14.10., ti 17.10., ke 18.10., pe 20.10., ti 7.11. ja ke 8.11.

Lisätietoa: www.lahtiopera.com

Ennakkomyynti: www.ticketmaster.fi

ticketmaster®
lippupalvelu

Liput: 40/35/20 e + toimitusmaksu
ovelta 43/38/23 e

Yli 15 hengen ryhmille varaukset Lahden Ooppera ryiltä:
liput.lahdenooppera@gmail.com

Lauletaan Viittoen ry

Sormiaakkoskassi
(musta, keltainen,
luonnonvalkoinen,
vihreä), 9€

I Love You -muki, 10€

Viittomakielinen Maamme
-laulu juliste, 5€

Alv. 0%, yhdistys yleishyödyllinen.
Toimituskulut lisätään laskuun.
Toimitus postitse tai sopimuksen
mukaan.
Tilaukset ja tiedustelut
sähköpostilla
[lauletaan.viittoen\(at\)pp.phnet.fi](mailto:lauletaan.viittoen(at)pp.phnet.fi)
tai 040 560 6276/ Vilko

Palautetta Kuuloviesti-
lehdestä voit antaa

verkossa osoitteessa:

www.kuuloliitto.fi ->

Yhteystiedot.

Toimituksen yhteystiedot
löytyvät lisäksi lehden
sisäkannesta.

RISTIKON 3/2017 RATKAISU

NUOHOUS
INTIT I
KISKOVA
ILOISET
Ä N H
ELLA ELÄÄ EINO
MAALATA KÄNSÄT
MIKA ASKEL Ä O
AVUNANTO LETIT
A LAASTIT M
ETYDI T SAOS
M L S LOMAILLA
ASELAJI ANTAA
LATO UITOT T R
ITÄMAAT SToola
A P NOSTOT A
OMIA ISTA AMIR
TARKAT ERITASO
SATO ARVI URIS
ANITAT ETUSANA

Keskustele
luottamuksellisesti
kirjoittaen

Viittomakielisille,
kirjoittaen kommunikoiville
ja omaisille

Tekstiviestit

050 575 2266

Chat

<http://aidtools.com/auttavalinja/>

Sähköposti

auttavalinja.paivystys@gmail.com

Päivystysajat
ma, ke, pe
klo 19 - 22

RAY tukee toimintaamme

Lähetä ristikon ratkaisu **9.10.2017** mennessä
Kuuloviestin toimitukseen os. Ilkantie 4, 00400 Helsinki.
Liiä mukaan nimesi ja osoitteesi.

Oikein vastanneiden kesken arvotaan Otavamedian
lentilajakortti. Edellisikerran ristikon voittaja oli
Eija Himanko Jyväskylästä.

				-munda	kaiut- timet		taitavat	yhtymä- kohta			kiihko
				het- teikkö				nouda- tettava			
				→							
				pulssi				faijat			
				lainoi- tettu							
kirja- vii- saus	iskeytyä	↓	kep- ponen	pihit			alistetut			pilkku	urina
					nostot tililtä						
						kaivaa	säilön- tään	hurskas		Lampi Norres	
vokaalin päällä!											
jalat								monen valtion loppu			
			puu tai Veikko	-kunta kaluste- liike							
Leppä- vuori					pankki- termi	lehden tekoa			14. kirjain		
		↓		täys- osuma maskit				massat Lindholm			
						musiikki- termi					
							erheel- linen		vaiti	uistin- merkki	
							veden- pinnan alaisia				
ooppes- rassa	nainen		tili- laskelma	lep- poi- sa		sitten				miehiä	juttu
myrsky					pyytää			keski- piste			
lähdöt							irstas				
					tällä neula!			jää- lautta			
auto- malli											

Laadinta: Kirppu Ristikot

”Föreningarnas sammankomster befäster känslan av samhörighet på olika håll i Finland”

Skillnaderna mellan stad och landsbygd väcker debatt

Många av oss finländare har i barndomen upplevt sommarlov på landet hos mor- eller farföräldrarna. De flesta av oss har trevliga minnen av att ha hjälpt till på höängar, potatisåkrar och i jordgubbsland.

En del av oss trivs bäst i naturens hägn medan andra trivs i stadens vimmel. Skillnaderna mellan stad och landsbygd och olika fördelar och nackdelar tas allt emellanåt upp till diskussion bland vänner, grannar och arbetskamrater. Även på samhällsnivå för en debatt över detta tema.

I staden har man all slags service inom räckhåll och arbets- och hobbymöjligheterna är kanske bättre än på landsbygden. Avstånden är också kortare och det är lättare att röra sig med kollektivtrafiken. På landsbygden är det för sin del betydligt lugnare än i städerna, naturen ligger närmare och man känner kanske av en större samhörighet med lokalsamhället.

I dag bor redan omkring 70 procent av Finlands befolkning i städerna eller städernas randzoner. Enligt landsbygdsbarometern (2014) vill två tredjedelar av finländarna faktiskt bo i stadsmiljö, men omkring var tredje finländare bor helst på landsbygden. Själv räknar jag nog mig till den senare gruppen!

Jag upplever mig väldigt privilegierad när jag får bo mitt i naturen på en ort som präglas av landsbygd, men resan till stadens vimmel och service tar ändå inte längre än en halv timme. Blåbären till eftermiddagskaffets paj och kantarellerna till svampsåsen kan jag i lugn och ro plocka nästan direkt på vår egen bakgård. När jag slår mig ner på vägrenen för att titta på hästarna ute på ängen eller när jag vandrar på skogsstigar som redan förbytts i höstlig fågring, känner jag starkt av den lugnande inverkan naturen har. Jag måste dock medge att det inte alltid är så roligt att bo på landet när man sitter i bilen under morgonrusningen eller skottar snö i vad som känns som en oändlighet.

Urbaniseringen av Finland är emellertid ett reellt fenomen som också kan ha återverknin-

gar på föreningsverksamheten. Eftersom en uppsjö med olika evenemang och jippon står till buds i städerna, måste den verksamhet som organiseras av en förening vara allt mer mångsidig och svara på vitt skilda behov, för att verksamheten ska kunna locka till deltagande. Forskningen har nog påvisat att föreningsverksamhet har en betydande inverkan när det gäller att upprätthålla byarnas livskraft på landsbygden, men är möjligheten att samlas och umgås verkligen tillräckligt motiverande för att man faktiskt skulle ta sig till en föreningskväll också på landsbygden?

Likaså har sociala media och andra e-tjänster ökat möjligheterna till att upprätthålla kontakter i vår vardag. Ändå är jag förvissad om att föreningarna fortsättningsvis har en viktig samhällelig betydelse. Föreningarnas sammankomster främjar samhörigheten och ökar det sociala kapitalet, oavsett om de ordnas i städer, förorter eller mindre bysamfund.

Debatten om möjligheterna att leva och verka i städerna och på landsbygden kommer säkert alltid att väcka olika slags tankar, åsikter, minnen och känslor. Min önskan är att det också vid föreningarnas sammankomster denna höst förs en livlig diskussion på detta tema liksom om hur man kan trygga föreningarnas verksamhetsförutsättningar!

ANNE WICHT-KVARNSTRÖM,
CHEF FÖR DEN REGIONALA
VERKSAMHETEN

The background of the entire page is a dense, overlapping layer of autumn leaves. The leaves are primarily maple-like in shape, with a variety of colors including deep reds, bright oranges, and yellows. The lighting creates a sense of depth, with some leaves appearing more vibrant than others.

*Kuuloviesti
toivottaa
lukijoilleen
raikasta
syksyä!*